

Asociácia krajských rád mládeže

Vzdelávacie poukazy pri naplňaní strategických dokumentov pre mládež

Prieskum

Autori: Ing. Darina Čierniková, Ing. Martin Šturek, PaedDr. Peter Majer
Rok 2018

Obsah

Zoznam grafov	2
ÚVOD	3
1.1 Ciele prieskumu	4
1.2 Metódy a technika prieskumu.....	4
1.3 Prieskumné otázky	4
1.3.1 Otázky pre riaditeľov škôl a školských výchovno-vzdelávacích zariadení:	4
1.3.2 Otázky pre mladých ľudí - žiakov, ktorí majú možnosť využívať ponuku vzdelávacích poukazov ..	6
1.3.3 Otázky pre rodičov mladých ľudí - žiakov, ktorí majú možnosť využívať vzdelávacie poukazy	7
1.3.4 Otázky mladým ľuďom - žiakom (fokusové stretnutia)	8
1.4 Veľkosť výskumnej vzorky	8
1.4.1 Riaditelia škôl a školských zariadení - online prieskum	8
1.4.2 Mladí ľudia - žiaci - online prieskum.....	9
1.4.3 Rodičia mladých ľudí - žiakov - online prieskum	10
1.4.4 Skupinové rozhovory s mladými ľuďmi –žiakmi	11
1.5 Informovanosť o organizácii a realizácii záujmového vzdelávania	11
1.6 Organizácia záujmových krúžkov.....	13
1.7 Druhy otvorených a ponúkaných záujmových krúžkov	18
1.8 Tvorba ponuky a využívanie	19
1.9 Zisťovanie spätnej väzby na kvalitu krúžkov	24
1.10 Administrácia súvisiaca so vzdelávacími poukazmi.....	26
1.11 Využívanie finančných prostriedkov zo vzdelávacích poukazov	30
1.12 Napĺňanie STRATÉGIE SR PRE MLÁDEŽ NA ROKY 2014-2020.....	32
1.13 Námety a odporúčania zo strany respondentov	36
1.14 Závery vyplývajúce z prieskumu u žiakov a rodičov	37
Odporúčania pre prax.....	39

Zoznam grafov

Graf 1: Počet zapojených škôl a školských zariadení podľa počtu žiakov	9
Graf 2: Rozdelenie respondentov podľa druhu školy (odpovede žiakov)	10
Graf 3: Rozdelenie respondentov podľa druhu školy (odpovede rodičov)	10
Graf 4: Porovnanie foriem informovanosti a propagácie krúžkovej činnosti.....	12
Graf 5: Informovanosť rodičov a žiakov o náplni krúžku.....	12
Graf 6: Personálne zabezpečenie krúžkov.....	14
Graf 7: Počet navštevovaných krúžkov podľa druhu školy	15
Graf 8: Počet navštevovaných krúžkov – porovnanie odpovedí rodičov a žiakov	15
Graf 9: Počet navštevovaných krúžkov podľa krajov	16
Graf 10: Porovnanie poradia krajov podľa % podielu žiakov navštevujúcich viac ako 1 krúžok.....	16
Graf 11: Periodicita krúžkov podľa druhu školy ktorú žiak navštevuje	17
Graf 12: Dĺžka krúžku podľa druhu školy, ktorú žiak navštevuje.....	17
Graf 13: Porovnanie ponuky krúžkovej činnosti v rokoch 2009 a 2018	18
Graf 14: Zameranie krúžkov podľa školy, ktorú žiak navštevuje.....	19
Graf 15: Tvorba ponuky záujmovej činnosti v školách a školských zariadeniach.....	20
Graf 16: Kritériá žiakov pre výber krúžkov podľa školy ktorú navštevujú.....	21
Graf 17: Kritériá žiakov pre výber krúžkov podľa školy, ktorú navštevujú – podľa rodičov.....	21
Graf 18: Ďalšie voľnočasové aktivity žiakov mimo krúžkov.....	22
Graf 19: Možnosť ovplyvniť ponuku krúžkov – porovnanie odpovedí rodičov a žiakov	23
Graf 20: Možnosť ovplyvniť ponuku krúžkov podľa zariadenia	23
Graf 21: Záujem o spätnú väzbu od žiakov	24
Graf 22: Záujem o spätnú väzbu od rodičov.....	24
Graf 23: Záujem o spätnú väzbu podľa zariadenia, v ktorom žiaci navštevujú krúžok	25
Graf 24: Spokojnosť žiakov a rodičov podľa zariadenia, v ktorom žiaci navštevujú krúžok.....	25
Graf 25: Závislosť spokojnosti žiakov a rodičov od záujmu zariadenia o ich spätnú väzbu	26
Graf 26: Poradie zariadení podľa prijatých vzdelávacích poukazov	28
Graf 27: Porovnanie zariadení podľa počtu prijatých poukazov a návštevnosti krúžkov podľa žiakov	29
Graf 28: Porovnanie zariadení podľa počtu prijatých poukazov a návštevnosti krúžkov podľa rodičov	29
Graf 29: Záujem odovzdať vzdelávací poukaz v prípade možnosti jeho uplatnenia aj mimo školského zariadenia	30
Graf 30: Porovnanie využitia finančných prostriedkov získaných zo vzdelávacích poukazov v školách a školských zariadeniach v rokoch 2009 a 2018.....	31
Graf 31: Informovanosť rodičov o využívaní prostriedkov zo vzdelávacích poukazov.....	32
Graf 32: Prienik krúžkov s oblasťami Stratégie SR pre mládež.....	35

ÚVOD

Vzdelávací poukaz je osobitný ročný príspevok štátu na záujmové vzdelávanie žiaka školy a školského zariadenia. Poskytovateľ záujmového vzdelávania financovaného prostredníctvom vzdelávacích poukazov môže organizovať pre žiakov v čase mimo vyučovania aktivity, ktorých obsah je zameraný na záujmovú činnosť žiakov. Obsah týchto činností by mal byť odlišný od učebných osnov povinných vyučovacích predmetov, voliteľných predmetov a nepovinných predmetov.

V roku 2009 bol pre Ministerstvo školstva vedy výskumu a športu SR zrealizovaný prieskum: Využitie vzdelávacích poukazov. Od roku 2014 Ministerstvo školstva vedy výskumu a športu SR napĺňa Stratégiu SR pre mládež na roky 2014-2020

Prieskum, ktorý realizovala Asociácia krajských rád mládeže bol zameraný na zistenie úrovne efektívnosti využívania vzdelávacích poukazov v prepojení na aktuálne strategické dokumenty v oblasti mládeže, predovšetkým na Stratégiu SR pre mládež na roky 2014-2020

Cieľovou skupinou boli

- riaditelia základných a stredných škôl, centier voľného času, základných umeleckých škôl a iných školských zariadení, ktoré využívajú pri svojej činnosti vzdelávacie poukazy,
- mladí ľudia - žiaci základných aj stredných škôl, ktorí sú užívateľmi vzdelávacích poukazov,
- rodičia žiakov, ktorí majú možnosť využívať vzdelávacie poukazy.

Prieskum sa skladal z 3 nosných zameraní

a/ Vzdelávacie poukazy – nástroj pre rozvoj mládeže z pohľadu riaditeľov – online dotazník

b/ Vzdelávacie poukazy očami používateľov – online dotazník a fokusové stretnutia

c/ Vzdelávacie poukazy a vplyv rodičov- online dotazník

1.1 Ciele prieskumu

Cieľom prieskumu je zmapovať tvorbu ponuky, realizáciu, kvalitu a efektívnosť využívania vzdelávacích poukazov pri aktivitách pre mladých ľudí so zameraním na napĺňanie strategických dokumentov v oblasti práce s mládežou a niektoré výstupy porovnať s výsledkami prieskumu z roku 2009.

1.2 Metódy a technika prieskumu

Prvá časť prieskumu bola realizovaná metódou online dotazníkov, z ktorých každý bol zameraný na konkrétnu cieľovú skupinu:

- riaditeľov škôl a školských výchovno-vzdelávacích zariadení, kde dotazník bol zameraný na získanie kvalitatívnych aj kvantitatívnych výstupov analyzujúcich spôsob využívania vzdelávacích poukazov pre napĺňanie strategických dokumentov,
- mladých ľudí- žiakov ktorí majú možnosť využívať ponuku vzdelávacích poukazov,
- rodičov mladých ľudí, ktorí sú zapojení do aktivít využívajúcich vzdelávacie poukazy.

Druhú časť tvoril prieskum názorov mladých ľudí na problematiku využívania ponuky vzdelávacích poukazov a zisťovania prínosu vzdelávacích poukazov pre ich osobnostný rozvoj. Prieskum bol realizovaný metódou rozhovoru s mladými ľuďmi – žiakmi na fokusových stretnutiach.

1.3 Prieskumné otázky

Pri realizácii online dotazníka boli stanovené tieto prieskumné otázky:

1.3.1 Otázky pre riaditeľov škôl a školských výchovno-vzdelávacích zariadení:

1. Typ školy/ školského zariadenia.
2. Počet žiakov v škole/ školskom zariadení.
3. V ktorom kraji sa nachádza Vaša škola/ školské zariadenie?
4. Uvedte, na základe ktorých podnetov otvárate krúžky. Môžete uviesť viac možností.
5. Koľko krúžkov ponúkate záujemcom počas školského roka? Uvedte priemer za posledné 3 roky.
6. V akom časovom horizonte distribuujete vzdelávacie poukazy žiakom školy?
7. Akým spôsobom distribuujete vzdelávacie poukazy?

8. Uvedte v % koľko vzdelávacích poukazov sa Vám vrátilo z vydaného počtu v aktuálnom školskom roku.
9. Pomenujte, na čo najčastejšie využíva Vaša škola/školské zariadenie financie získané zo vzdelávacích poukazov
10. Uvedte najčastejšie spôsoby informovanosti a propagácie krúžkov v škole/ školskom zariadení. Môžete uviesť viac možností.
11. Uvedte, aký je minimálny počet prihlásených žiakov na realizáciu záujmového vzdelávania.
12. Kto najčastejšie vedie krúžky? Môžete uviesť viac možností.
13. Krúžky v škole/ školskom zariadení prepájajú aktivity formálneho a neformálneho vzdelávania
14. Vediete v škole/ školskom zariadení krúžky, ktoré rozvíjajú formálne vzdelávanie, t.j. podrobnejšie sa venujú témam, ktoré nestihnute počas vyučovania?
15. Ak ste odpovedali áno, koľko % zo všetkých krúžkov je zameraných na témy, ktoré sa realizujú prostredníctvom doučovania?
16. Vediete v škole/ školskom zariadení krúžky, ktoré podporujú aktívne občianstvo detí a mládeže, t.j. zvyšujú záujem žiakov o spoločenské dianie?
17. Vediete v škole/ školskom zariadení krúžky, ktoré zvyšujú šance pri výbere budúceho zamestnania žiakov?
18. Vediete v škole/ školskom zariadení krúžky, ktoré rozvíjajú podnikateľské zručnosti žiakov?
19. Vediete v škole/ školskom zariadení krúžky, ktoré umožňujú žiakom poznať iné kultúry a krajiny?
20. Vediete v škole/ školskom zariadení krúžky, ktoré podporujú pohybové aktivity a správnu životosprávu?
21. Vediete v škole/ školskom zariadení krúžky, ktoré podporujú sociálne cítenie žiakov, t.j. pomoc tým, ktorí ju potrebujú?
22. Vediete v škole/ školskom zariadení krúžky, ktoré podporujú dobrovoľnícku činnosť žiakov?
23. Vediete v škole/ školskom zariadení krúžky, ktoré rozvíjajú umelecké schopnosti žiakov?
24. Pomenujte najčastejší typ záujmovej činnosti, ktorý navštevujú žiaci školy/ školského zariadenia
25. Ak máte záujem napíšte svoj názor na krúžky a záujmové vzdelávanie.

1.3.2 Otázky pre mladých ľudí - žiakov, ktorí majú možnosť využívať ponuku vzdelávacích poukazov

1. Akú školu navštevuješ?
2. Koľko máš rokov?
3. Koľko krúžkov navštevuješ?
4. Kde navštevuješ krúžok?
5. Aký krúžok/Aké krúžky navštevuješ?
6. Do ktorej kategórie by si zaradil/zaradila krúžok/krúžky, ktoré navštevuješ?
7. Ako často navštevuješ krúžok/krúžky?
8. Ako dlho trvá jeden krúžok?
9. Podľa čoho si vyberáš krúžok/krúžky?
10. Do akej miery máš informácie o náplni krúžku pred prihlásením?
11. Máš možnosť ovplyvniť to, aké krúžky sú v ponuke?
12. Ak si v predošlej otázke označil áno, uveď akým spôsobom to máš možnosť ovplyvniť?
13. Zisťuje niekto, ako si spokojný s krúžkom, ktorý navštevuješ?
14. V ktorých oblastiach Ťa rozvíjajú krúžok/krúžky ktoré navštevuješ?
15. Stručne napíš, prečo si myslíš, že Ťa krúžky rozvíjajú práve v týchto oblastiach, ktoré si uviedol v predošlej otázke.
16. Ako si spokojný s ponukou krúžkov vo vašej škole/Centre voľného času/školskom zariadení?
17. Napíš, aké krúžky Ti chýbajú v ponuke?
18. Vo svojom voľnom čase navštevuješ aj nejaké iné zariadenie okrem krúžkov v škole alebo školskom zariadení?
19. Kde odovzdávaš vzdelávací poukaz, ktorý dostávaš na začiatku roka v škole?
20. Ak by bolo možné odovzdať vzdelávací poukaz aj mimo školského zariadenia, kde by si ho odovzdal(a)?

1.3.3 Otázky pre rodičov mladých ľudí - žiakov, ktorí majú možnosť využívať vzdelávacie poukazy

1. V ktorom kraji žijete?
2. Akú školu navštevuje Vaše dieťa?
3. Koľko rokov má Vaše dieťa?
4. Koľko krúžkov navštevuje Vaše dieťa?
5. Kde navštevuješ krúžok Vaše dieťa?
6. Aký krúžok/Aké krúžky navštevuje?
7. Do ktorej kategórie by ste zaradili krúžok/krúžky, ktoré Vaše dieťa navštevuje?
8. Ako často navštevuje krúžok/krúžky?
9. Ako dlho trvá jeden krúžok?
10. Podľa čoho si vyberá krúžok/krúžky Vaše dieťa?
11. Do akej miery máte informácie o náplni krúžku pred prihlásením?
12. Máte možnosť ovplyvniť to, aké krúžky sú v ponuke?
13. Ak ste v predošlej otázke označili áno, uveďte akým spôsobom to máte možnosť ovplyvniť?
14. Zisťuje niekto, ako ste spokojný/spokojná s krúžkom, ktorý navštevuje Vaše dieťa?
15. V ktorých oblastiach Vaše dieťa rozvíjajú krúžok/krúžky ktoré navštevuje?
16. Stručne napíšte, prečo si myslíte, že Vaše dieťa krúžky rozvíjajú práve v týchto oblastiach, ktoré ste uviedli v predošlej otázke.
17. Ako ste spokojný/spokojná s ponukou krúžkov vo vašej škole/CVČ/školskom zariadení?.
18. Napíšte, aké krúžky Vám chýbajú v ponuke?
19. Vo svojom voľnom čase navštevuje Vaše dieťa aj nejaké iné zariadenie okrem krúžkov v škole alebo v školskom zariadení?
20. Kde odovzdávate vzdelávací poukaz, ktorý dostáva Vaše dieťa na začiatku roka v škole?
21. Viete akú hodnotu v EUR predstavuje 1 vzdelávací poukaz? T.z. koľko financií dostane školské zariadenie za jeden prijatý vzdelávací poukaz?
22. Viete na čo sa používajú financie zo vzdelávacieho poukazu, ktorý odovzdáte?
23. Ak by bolo možné odovzdať vzdelávací poukaz aj mimo školského zariadenia, kde by ste ho odovzdali?

1.3.4 Otázky mladým ľuďom - žiakov (fokusové stretnutia)

Čo ti hovorí pojem: vzdelávací poukaz?

Ako ty využívaš ponuky vzdelávacieho poukazu?

V akých oblastiach a témach ťa rozvíja krúžok/krúžky, ktoré navštevuješ?

Keby si bol riaditeľom / riaditeľkou v škole alebo v školskom zariadení, aké krúžky by si zaviedol, aby boli žiaci spokojní?

Aké krúžky by si potreboval/a, aby si mohol rozvíjať svoj talent a schopnosti?

Okrem krúžkov čomu sa venuješ vo voľnom čase?

Ak by bolo možné odovzdať vzdelávací poukaz aj mimo školského zariadenia, kde by si ho odovzdal(a)?

Čo by ti pomohlo, aby si bol v živote úspešný? Čo ti najviac chýba?

1.4 Veľkosť výskumnej vzorky

Termín dopytovania: 1.12.2017- 31.1.2018

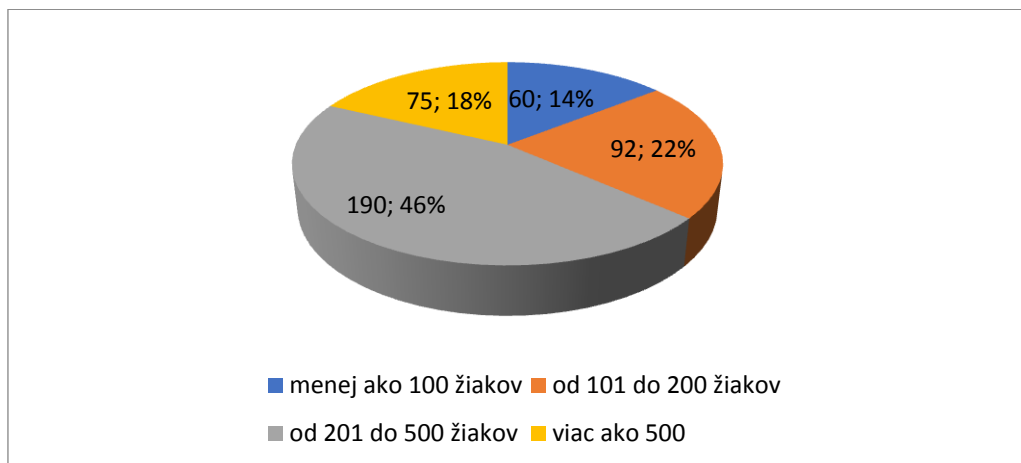
Spôsob dopytovania:	Typ respondentov	Počet respondentov
online prieskum	Riaditelia škôl a školských zariadení	417
online prieskum	Žiaci škôl a školských zariadení	1 620
online prieskum	Rodičia žiakov	323
skupinové rozhovory	Žiaci škôl a školských zariadení	400

1.4.1 Riaditelia škôl a školských zariadení - online prieskum

Do prieskumu sa aktívne zapojilo 417 škôl a školských zariadení, z toho 253 základných škôl (60,7 %), 115 stredných škôl (27,6 %), 14 spojených škôl (s organizačnými zložkami základná škola a stredná škola) (3,4 %) a 35 školských výchovno-vzdelávacích zariadení, z toho 19 centier voľného času (4,6 %), 10 základných umeleckých škôl (2,4 %) a 6 iných školských zariadení (1,3 %).

Štatistiku v školách a školských zariadeniach dopĺňa početnosť žiakov ako účastníkov záujmového vzdelávania v uvedených subjektoch. Prieskumu sa zúčastnilo 14,3 % škôl a školských zariadení s počtom žiakov do 100, t.j. 60 zariadení, ďalšiu skupinu tvorí 22,1 % zariadení s počtom žiakov od 101 do 200, t.j. 92 škôl a školských zariadení. Najpočetnejšiu skupinu tvorí 45,6 % zariadení s počtom žiakov od 201 do 500, t.j. 190 škôl a školských zariadení. Skupinu škôl a školských zariadení s veľkosťou viac ako 501 žiakov tvorí 75 subjektov, t.j. 18 %.

Graf 1: Počet zapojených škôl a školských zariadení podľa počtu žiakov

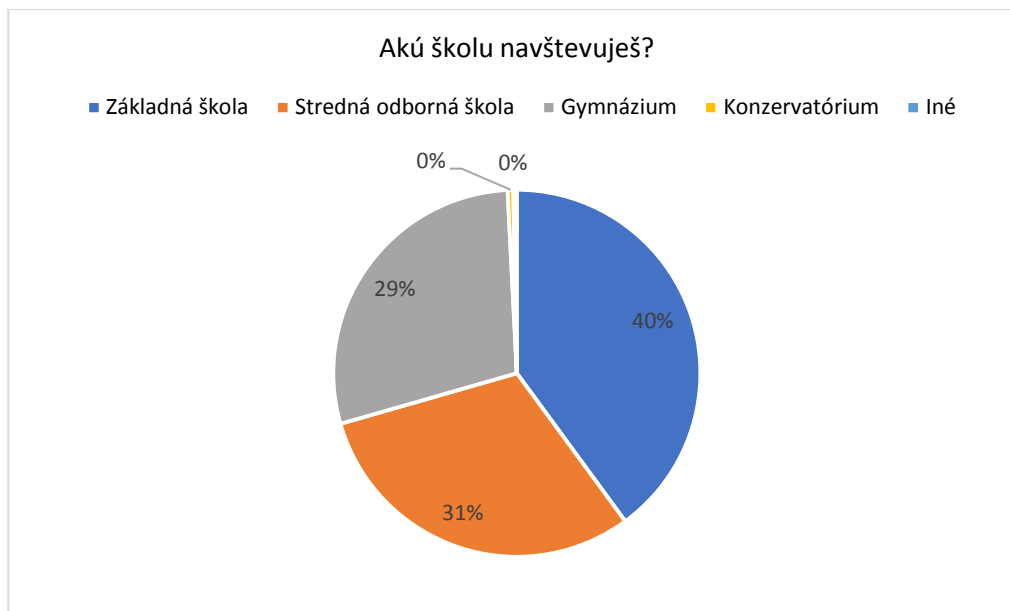
Zdroj: Výsledky prieskumu - riaditelia, február 2018.

Prieskum bol rovnomerne realizovaný vo všetkých krajoch Slovenska. Oslovených bolo viac ako 1000 škôl a školských zariadení, s návratnosťou viac ako 41 %. Z geografického hľadiska najväčšie zastúpenie v prieskume majú školy a školské zariadenia zo Žilinského kraja (20,6 %), nasledujú subjekty z Trenčianskeho kraja (15,3 %), Bratislavského kraja (13,7 %), Prešovského kraja a Košického kraja (rovnako po 12,9 %). Najmenej početnú skupinu tvoria školy a školské zariadenia z Banskobystrického kraja (9,4 %), Trnavského kraja (8,9 %) a Nitrianskeho kraja (6,3 %).

1.4.2 Mladí ľudia - žiaci - online prieskum

Do prieskumu bolo zapojených spolu 1 620 žiakov základných a stredných škôl z celého Slovenska. Vzorka mala zastúpenie v zložení 45% z východného Slovenska, 18% zo stredného Slovenska a 37 % zo západného Slovenska. Podľa druhu školy bolo vo výskumnej vzorke 40% žiakov zo základných škôl, 29% z gymnázií a 31% zo stredných odborných škôl a konzervatórií. Priemerný vek respondenta bol 15,3 rokov. Modusová hodnota respondentov bola 17 rokov.

Graf 2: Rozdelenie respondentov podľa druhu školy (odpovede žiakov)

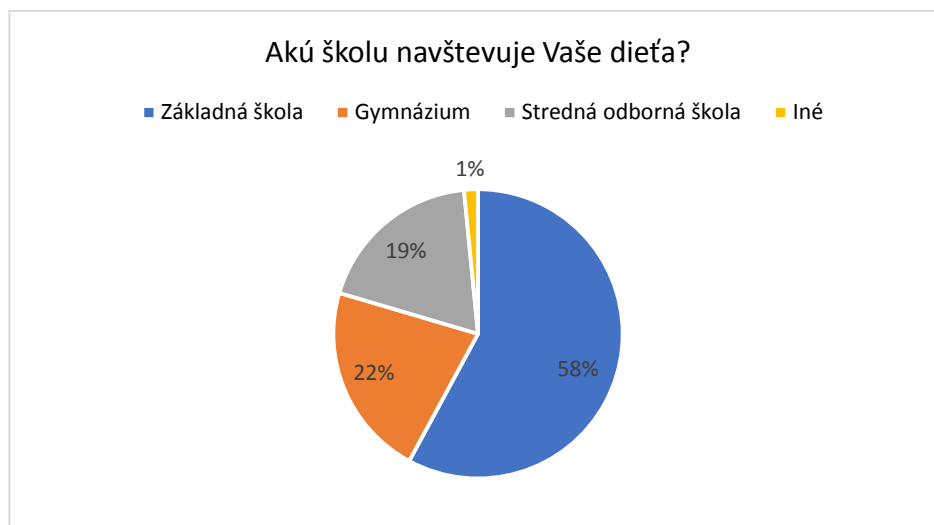

Zdroj: Výsledky prieskumu - žiaci, február 2018.

1.4.3 Rodičia mladých ľudí - žiakov - online prieskum

Do prieskumu boli zapojení aj rodičia žiakov, ktorí majú možnosť využívať vzdelávacie poukazy. Celkovo sa do prieskumu zapojilo 323 rodičov, prevažne žiakov základných škôl. Výskumná vzorka bola tvorená z 52% z východného Slovenska, 21% zo západného a 27% zo stredného Slovenska. 58% zapojených respondentov boli rodičia žiakov základných škôl, 22% rodičia žiakov gymnázií, 19% rodičia žiakov stredných odborných škôl a 1% rodičia žiakov z konzervatórií. Priemerný vek žiakov vo výskumnej vzorke tvoril 12,5 roka.

Graf 3: Rozdelenie respondentov podľa druhu školy (odpovede rodičov)

Zdroj: Výsledky prieskumu - rodičia, február 2018.

1.4.4 Skupinové rozhovory s mladými ľudmi –žiakmi

Skupinových rozhovorov počas fokusových stretnutí sa zúčastnilo spolu 400 žiakov, v zastúpení 184 žiakov základných škôl a 216 žiakov stredných škôl. Z toho 121 zo západného, 159 zo stredného a 120 z východného Slovenska. Bolo zrealizovaných 21 stretnutí so žiakmi.

1.5 Informovanosť o organizácii a realizácii záujmového vzdelávania

Informovanosť o organizácii a realizácii záujmového vzdelávania v školách a školských zariadeniach je širokospektrálna, čo dokumentujú aj viaceré možnosti propagácie krúžkov vo vzťahu k verejnosti. Riaditelia škôl a školských zariadení uprednostňujú osobný kontakt so žiakmi školy (72,2 % respondentov), nasleduje internetová stránka školy s informáciami o záujmovej činnosti (68,3 % respondentov) a kontakt s rodičmi na rodičovskom združení (vrátane individuálnych konzultácií s pedagogickými zamestnancami) (54 % respondentov).

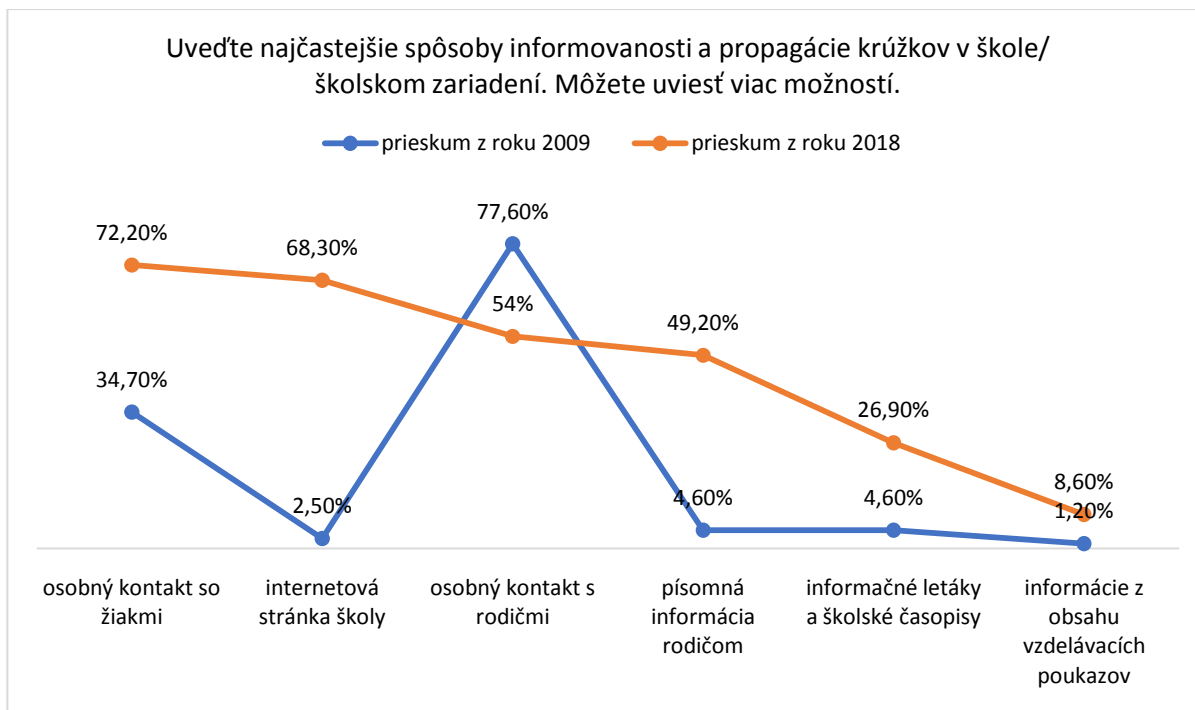
K ďalším možnostiam propagácie krúžkov patria - písomná informácia rodičom a zákonným zástupcom o záujmovej činnosti v škole a školskom zariadení (49,2 % respondentov), informačné letáky a školské časopisy s informáciami o činnosti krúžkov (26,9 % respondentov) a informácie z obsahu vzdelávacích poukazov distribuovaných žiakom (8,6 % respondentov).

Na základe uvedeného možno konštatovať, že riaditelia škôl a školských zariadení využívajú viaceré možnosti k propagácii záujmového vzdelávania a krúžkovej činnosti. K menej častým formám propagácie patria oznamy na nástenkách, využívanie sociálnych sietí, informačných letákov a newsletterov, triednické hodiny, školské podujatia a akcie, ukážky z činnosti útvarov záujmového vzdelávania, zasadnutie Rady rodičov, individuálna propagácia krúžkov vedúcimi, ktorí vedú útvary záujmového vzdelávania a pod.

Možnosti propagácie mimoškolských aktivít financovaných prostredníctvom vzdelávacích poukazov je zabezpečená na primeranej možnosti a prispôsobená reálnym podmienkam a možnostiam škôl a školských zariadení.

Porovnaním súčasných výsledkov s prieskumom MŠ SR z roku 2009 možno konštatovať, že spôsoby informovania o vzdelávacích poukazoch sú identické, ale ich zastúpenie sa výrazne zmenilo (napr. 77,6 % subjektov informovalo o záujmovej činnosti prostredníctvom osobného kontaktu na rodičovskom združení a 34,7 % subjektov prostredníctvom osobného kontaktu so žiakmi školy alebo školského zariadenia). Informačné letáky a noviny využilo v roku 2009 len 4,6 % subjektov, internet 2,5 % subjektov a informácie z obsahu vzdelávacích poukazov sa stali zdrojom informácií o záujmovej činnosti u 1,2 % škôl a školských zariadení.

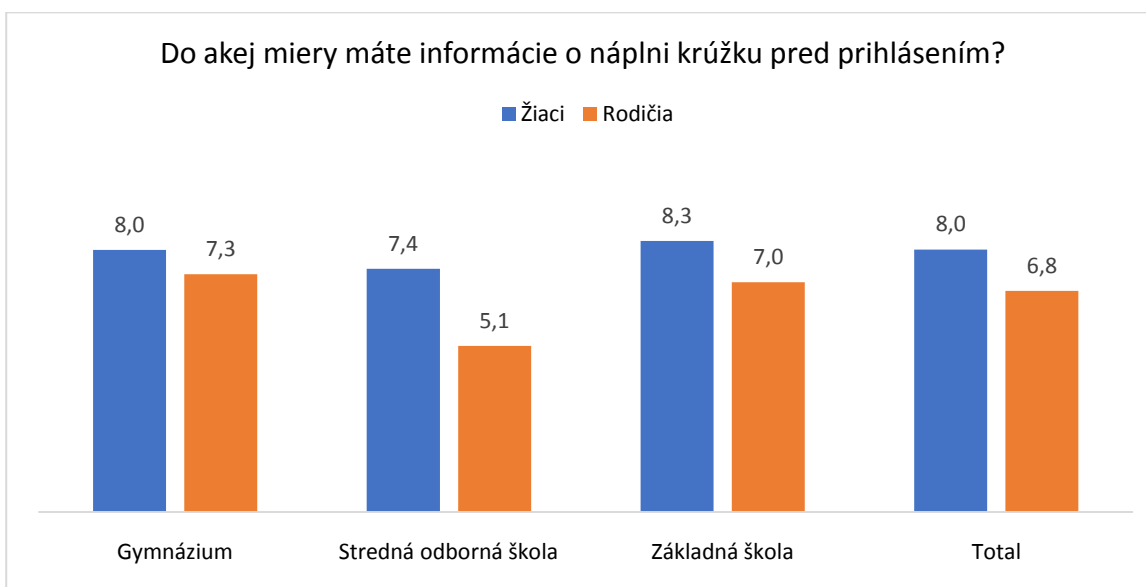
Graf 4: Porovnanie foriem informovanosti a propagácie krúžkovej činnosti

Zdroj: Výsledky prieskumu - riaditelia, február 2018.

Informovanosť žiakov o náplni krúžkov pred prihlásením je vyššia než informovanosť rodičov. Na otázku *Do akej miery máte informácie o náplni krúžku pred prihlásením?* Odpovedali respondenti pomocou škály od 0 do 10, pričom 0 znamená „nemám žiadne informácie“ a 10 znamená „náplň krúžku poznám presne“. Priemerná informovanosť žiakov dosiahla hodnotu 8.0, u rodičov 6.8.

Graf 5: Informovanosť rodičov a žiakov o náplni krúžku

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

V skupinových rozhovoroch žiaci vyjadrili nízku úroveň vedomostí o vzdelávacích poukazoch. Pre žiakov nižších ročníkov základnej školy ide o tlačivo, ktoré majú v škole odovzdať. Žiaci 8. a 9. ročníkov vedeli podať rozsiahlejšie informácie o vzdelávacích poukazoch a využití. Stredoškooláci si často zamieňali pojem vzdelávací poukaz za kultúrny poukaz alebo tlačivo na 2% z dane. Informácie o možnostiach využívania vzdelávacieho poukazu boli vyššie ako u žiakov základnej školy.

Žiakov stredných škôl téma vzdelávacích poukazov zaujíma okrajovo. Proces informovania o možnostiach využitia vzdelávacieho poukazu podľa vyjadrení žiakov, vedenie školy prenecháva na triednych učiteľov, ktorí im na začiatku školského roka odovzdajú tlačivo s požiadavkou na vrátenie do školy. Mnohí zapojení stredoškooláci nevedeli načo sa odovzdaný vzdelávací poukaz na škole používa.

Z vedených rozhovorov je zjavné, že na základných školách dostávajú žiaci viac informácií o možnostiach využitia vzdelávacieho poukazu ako na stredných školách. Podľa ich vyjadrení stredné školy téme vzdelávacích poukazov venujú minimálnu pozornosť.

1.6 Organizácia záujmových krúžkov

Riaditelia škôl a školských zariadení vytvárajú primeranú ponuku záujemcom o záujmové vzdelávanie, čo dokumentuje aj počet krúžkov, ktoré ponúkajú záujemcom počas školského roka. V ponuke záujmového vzdelávania je každoročne viac ako 15 krúžkov v 179 školách a školských zariadeniach, t.j. 42,9 % subjektov. Ponuka záujmového vzdelávania v rozsahu 10 až 14 krúžkov je evidovaná v 112 školách a školských zariadeniach, t.j. 26,9 % respondentov. Menej ako 5 krúžkov každoročne otvára 12,2 % škôl a školských zariadení, t.j. 51 subjektov. 18 % respondentov sa vyjadrilo, že vytvára ponuku pre realizáciu mimoškolskej činnosti v počte 5 až 9 krúžkov.

Minimálny počet prihlásených žiakov na realizáciu záujmového vzdelávania predstavuje podľa vyjadrenia riaditeľov škôl a školských zariadení 12 až 15 žiakov (41,2 % respondentov), 6 až 11 žiakov (39,8 % respondentov) a menej ako 5 žiakov (3,6 % respondentov). Hranicu 16 žiakov ako minimálny počet záujemcov o krúžky prezentuje 2,2 % riaditeľov škôl a školských zariadení. Početnú skupinu predstavujú riaditelia škôl a školských zariadení, ktorí nestanovili minimálny počet žiakov v krúžku (13,2 % respondentov). **Na základe uvedeného možno konštatovať výraznú disproporciu v určení minimálneho počtu záujemcov prihlásených na realizáciu záujmového vzdelávania v školách a školských zariadeniach.**

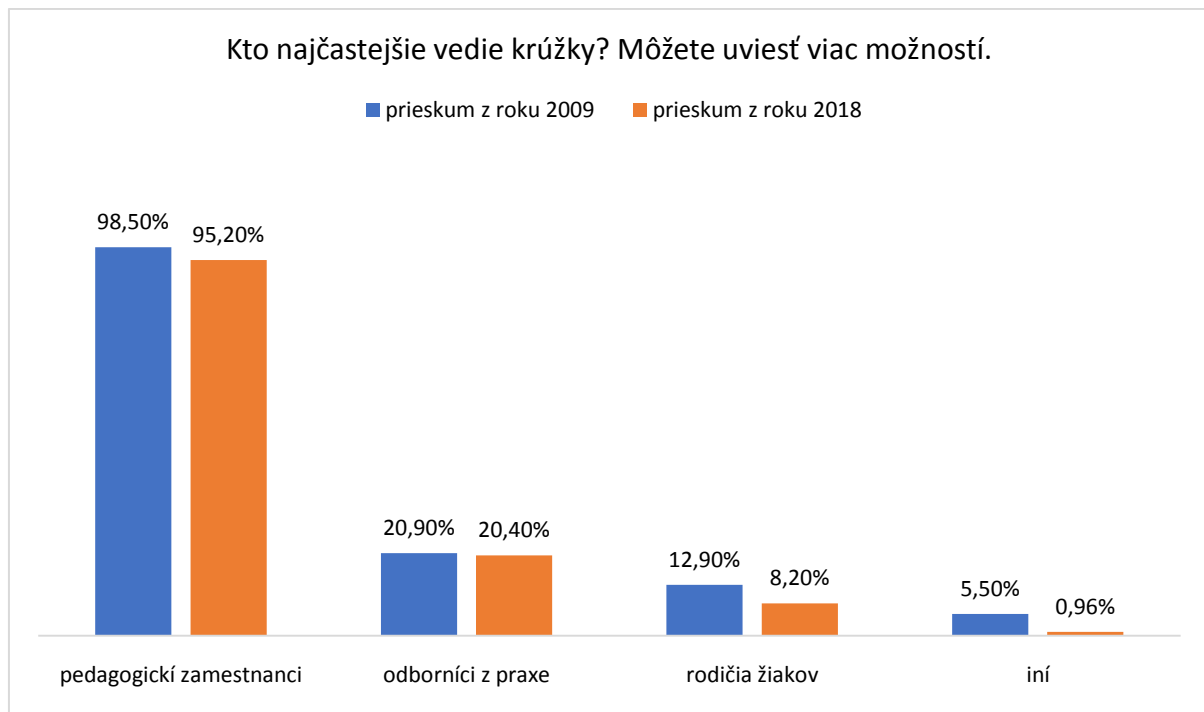
V roku 2009, kedy bol realizovaný prieskum MŠ SR, bol minimálny počet prihlásených detí na otvorenie krúžku 6 až 11 (43,3 % subjektov), nasledoval počet 12 až 15 detí (27,9 % subjektov). 5

detí a menej tvorilo hranicu v 8,9 % škôl a školských zariadení. Minimálny počet detí na otvorenie krúžku nebol stanovený v 18,7 % subjektov.

Riaditelia škôl a školských zariadení sa vyjadrili aj k personálnemu zabezpečeniu záujmového vzdelávania. Krúžky najčastejšie vedú pedagogickí zamestnanci škôl a školských zariadení (95,2 % respondentov), nasledujú odborníci z praxe (20,4 %) a rodičia žiakov (8,2 %). V 4 školách a školských zariadeniach vedú krúžky o.i. kvalifikovaní futbaloví a stolnotenisoví tréneri. V roku 2009 dominovali pedagogickí zamestnanci ako vedúci krúžkov (98,5 %), nasledovali odborníci z praxe (20,9 %) a rodičia žiakov (12,9 %).

Na základe výsledkov prieskumu MŠ SR z roku 2009 možno konštatovať, že sa zvýšil počet každoročne otváraných krúžkov (napr. 35 % subjektov malo viac ako 15 krúžkov, od 10 do 14 krúžkov malo 23,3 % subjektov). Následne sa v súčasnosti znížil počet subjektov, ktoré každoročne otvárajú menej ako 5 krúžkov (19,3 % subjektov v roku 2009).

Graf 6: Personálne zabezpečenie krúžkov

Zdroj: Výsledky prieskumu - riaditelia, február 2018.

Podľa výpovedí žiakov v dotazníku – žiadny krúžok nenavštevuje až 39% žiakov, čo činí zo vzorky 1 620 respondentov 632 žiakov. Väčšina z nich však vzdelávací poukaz v škole aj odovzdá. Jeden krúžok počas školského roka navštevuje 37%. Dva krúžky a viac navštevuje približne 24% žiakov.

Graf 7: Počet navštevovaných krúžkov podľa druhu školy

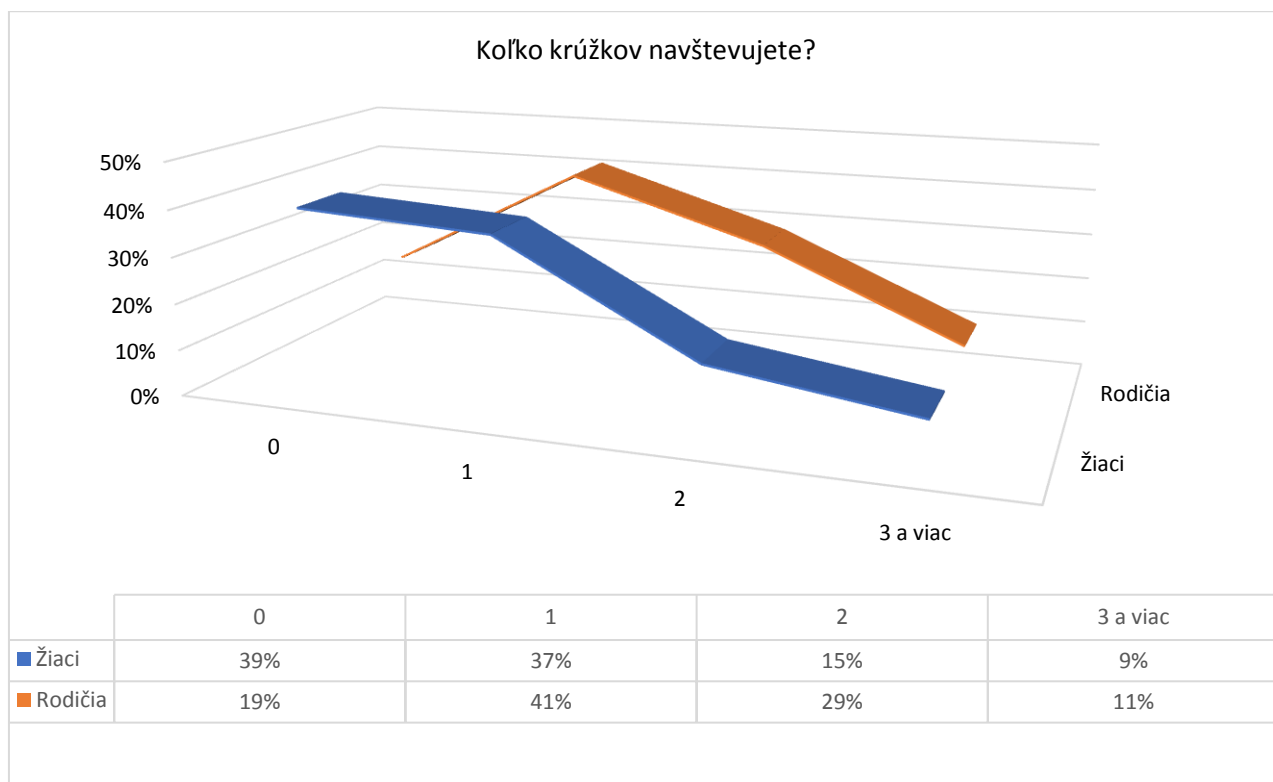

Zdroj: Výsledky prieskumu - žiaci, február 2018.

Zapojenosť žiakov do činnosti záujmových krúžkov závisí predovšetkým od druhu školy. Kým na základnej škole žiadny krúžok nenavštevuje približne $\frac{1}{4}$ žiakov, na gymnáziu je to viac ako $\frac{1}{3}$ a na strednej odbornej škole viac ako $\frac{1}{2}$ žiakov.

Potvrdzuje to aj porovnanie s výsledkami z dotazníka pre rodičov, kde bolo väčšie zastúpenie rodičov žiakov navštevujúcich základnú školu.

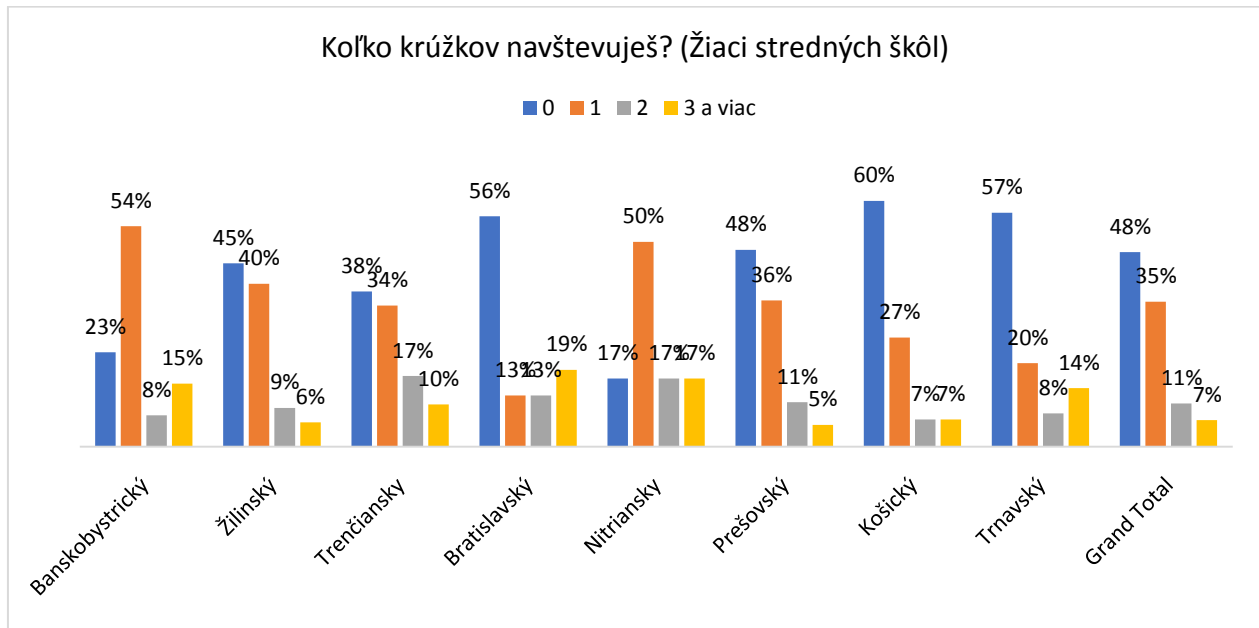
Graf 8: Počet navštevovaných krúžkov – porovnanie odpovedí rodičov a žiakov

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

Pri porovnaní počtu navštevovaných krúžkov podľa krajov sme do úvahy zobrali len žiakov stredných škôl, aby sme odfiltrovali vplyv rozdielneho mixu zapojených škôl v krajoch. Z grafu nižšie je zrejmé, že najväčší podiel stredoškolákov, ktorí nenavštevujú žiadny krúžok je v Košickom kraji (60%). Naopak, viac ako jeden krúžok (tzn. odpovede "2", "3 a viac") navštevuje najväčší percentuálny podiel žiakov stredných škôl v Nitrianskom kraji.

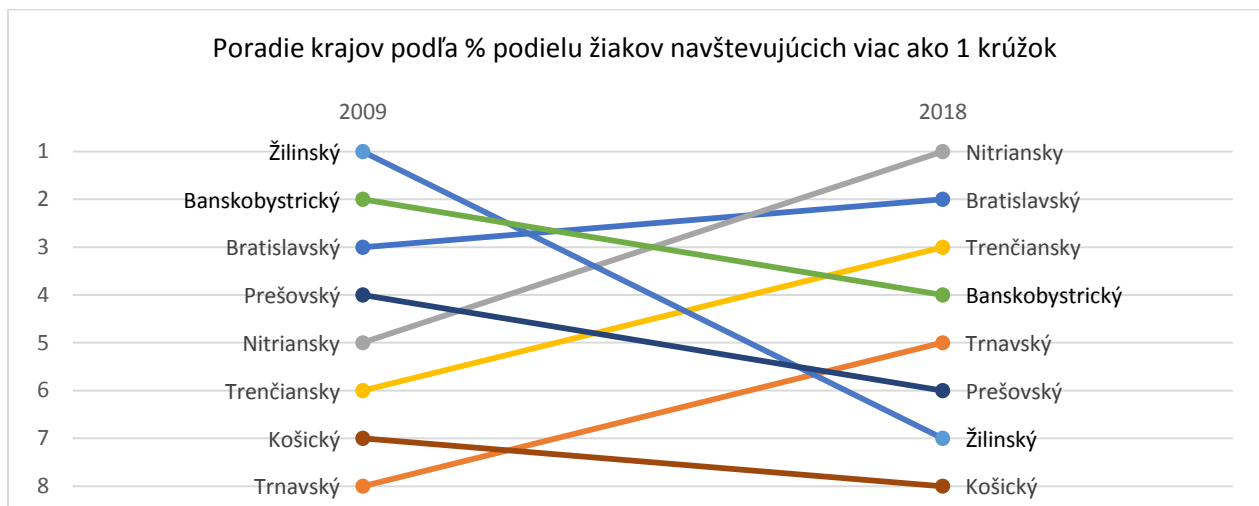
Graf 9: Počet navštevovaných krúžkov podľa krajov

Zdroj: Výsledky prieskumu - žiaci, február 2018.

Pri porovnaní s prieskumom z roku 2009 si v tomto ukazovateli polepšil Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky a Bratislavský kraj. O svoje poradie prišiel Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj.

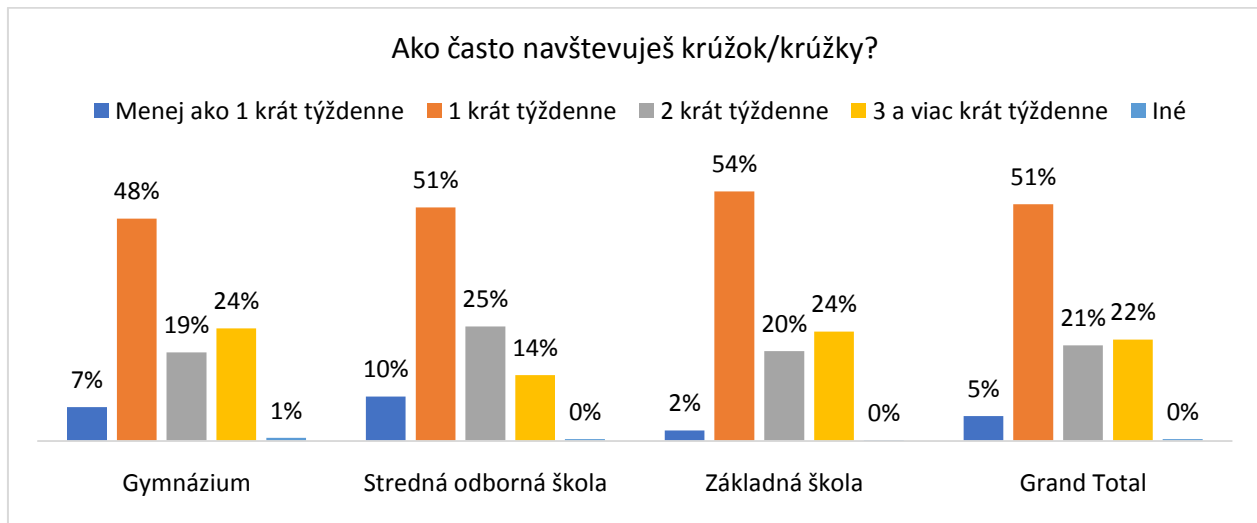
Graf 10: Porovnanie poradia krajov podľa % podielu žiakov navštevujúcich viac ako 1 krúžok

Zdroj: Výsledky prieskumu - žiaci, február 2018.

51% žiakov navštevuje krúžok 1 krát týždenne a len 5% ho navštevuje menej ako 1 krát týždenne. Podľa druhu školy, 1 a viac krát týždenne krúžok navštevuje najväčší podiel žiakov v základných školách (98%), nasledujú žiaci gymnázií (92%) pred žiakmi stredných odborných škôl (90%).

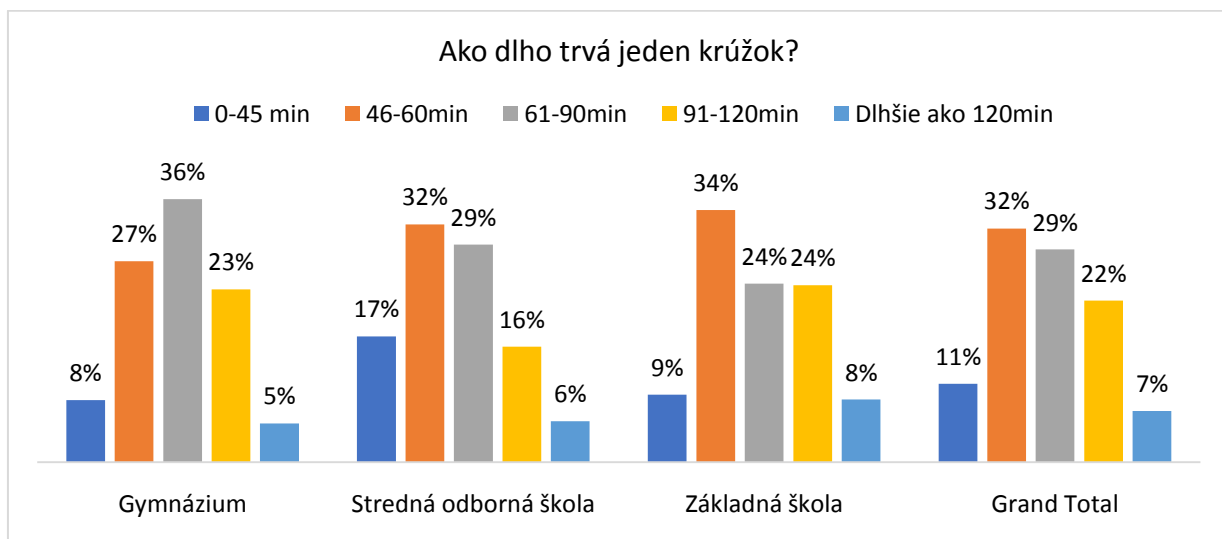
Graf 11: Periodicita krúžkov podľa druhu školy ktorú žiak navštevuje

Zdroj: Výsledky prieskumu - žiaci, február 2018.

Dĺžka trvania jednotlivých krúžkov je pomerne rozdielna. Najčastejšie však jeden krúžok trvá 46-60 min (32% žiakov). Do 45 min ide len o 11% krúžkov. Podľa druhu školy najviac času na krúžkoch trávia gymnazisti, z ktorých 64% trávi na krúžku viac ako hodinu. Na základnej škole je to 57%. Je potrebné však brať do úvahy aj vyššie spomenuté fakty, že krúžky navštevuje len 62% žiakov gymnázií, zatiaľ čo u žiakov základných škôl je to 73%. Zároveň u žiakov základných škôl krúžky bývajú o niečo častejšie. U žiakov stredných odborných škôl viac ako hodinu na krúžku trávi len 51% z nich.

Graf 12: Dĺžka krúžku podľa druhu školy, ktorú žiak navštevuje

Zdroj: Výsledky prieskumu - žiaci, február 2018.

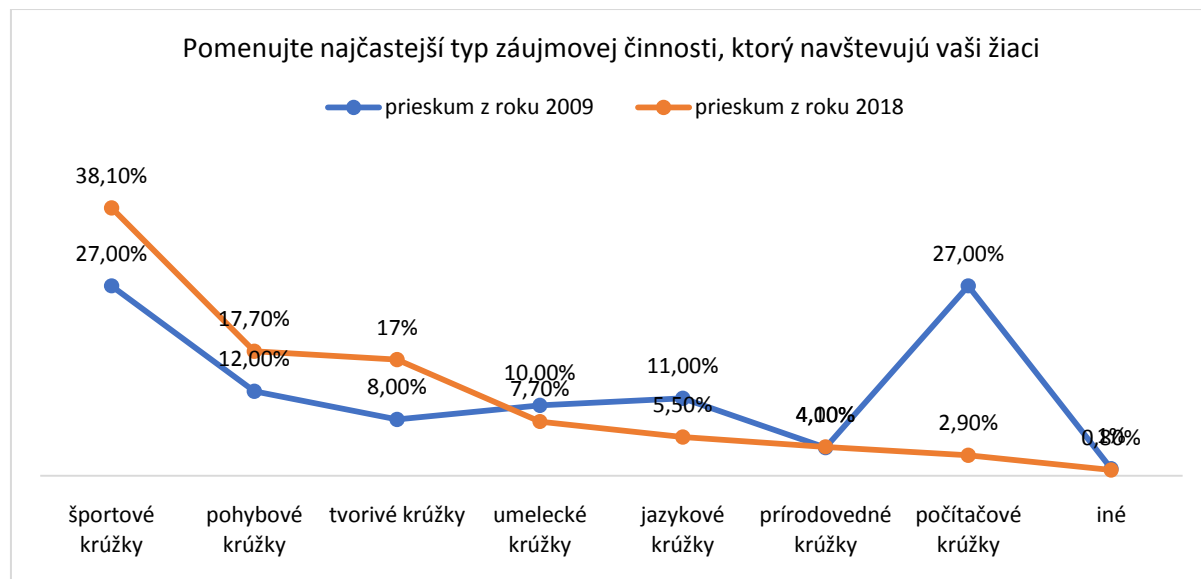
Z rozhovorov so žiakmi vyplynulo, že stredoškóoláci vo väčšine prípadov nechodia na žiadne krúžky v škole alebo inom školskom zariadení. Tu je len málo výnimiek. Žiaci základnej školy chodia na 1-2 krúžky v škole. No navštevujú aj ďalšie krúžky v iných školských zariadeniach, kde vzdelávací poukaz neodovzdávajú.

1.7 Druhy otvorených a ponúkaných záujmových krúžkov

Podľa vyjadrenia riaditeľov škôl a školských zariadení je ponuka záujmového vzdelávania obsahovo rozmanitá a prispôsobená záujmom žiakov základných a stredných škôl. V štruktúre ponuky záujmových útvarov najčastejšie dominujú športové krúžky (159 respondentov, 38,1 %), pohybové krúžky (74 respondentov, 17,7 %), tvorivé krúžky (69 respondentov, 16,5 %) a umelecké krúžky (32 respondentov, 7,7 %). Ďalej nasledujú jazykové krúžky (5,5 %), prírodovedné krúžky (4,1 %), počítačové krúžky (2,9 %) a útvary záujmového vzdelávania zamerané na uvedené oblasti - odborné zameranie, programovanie, varenie, dobrovoľníctvo, zdravotnícka výchova, dopravná výchova, rozvoj osobnosti, 0,8 % respondentov sa vyjadrilo, že poskytujú záujmové vzdelávanie v rovnomernom tematickom zastúpení.

Porovnaním súčasného stavu s výsledkami prieskumu, realizovaného MŠ SR v roku 2009, možno konštatovať, že si svoje prvenstvo naďalej zachovali športové krúžky (27 % subjektov v roku 2009). Výrazný pokles zaznamenali jazykové krúžky (11 % subjektov v roku 2009). Rovnako vidieť zníženie záujmu detí a mládeže o počítačové, resp. internetové krúžky (z 27 % subjektov na súčasných 2,9 % subjektov).

Graf 13: Porovnanie ponuky krúžkovej činnosti v rokoch 2009 a 2018

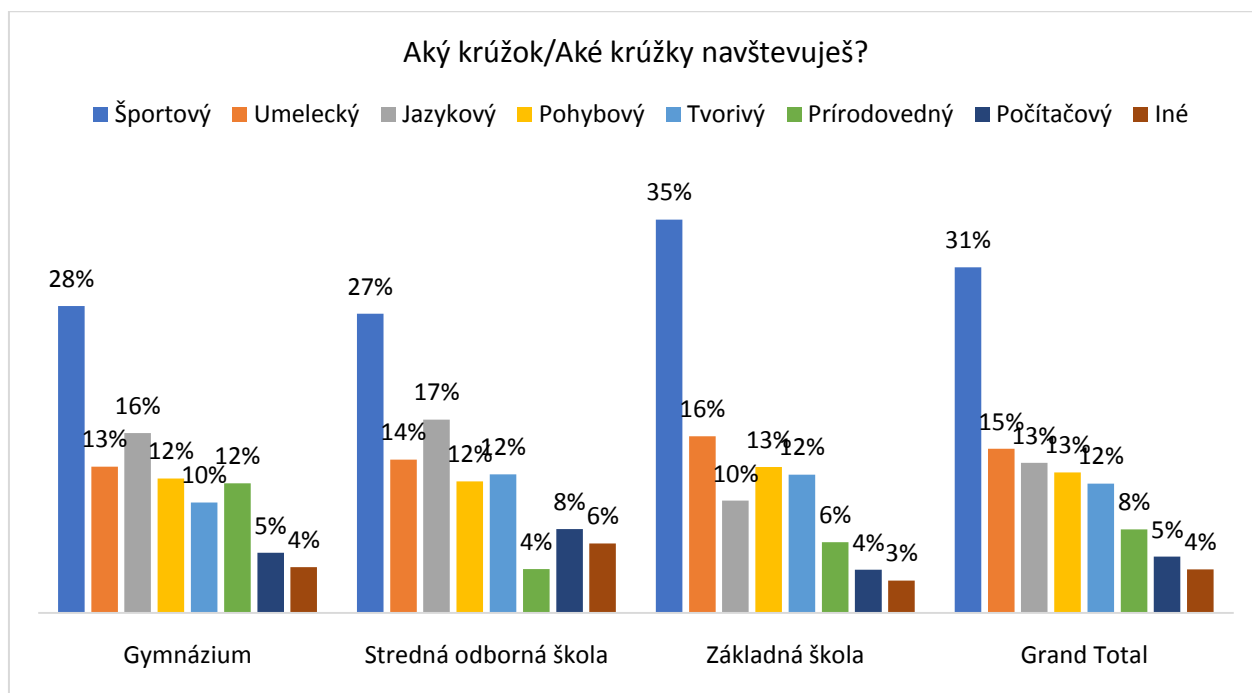

Zdroj: Výsledky prieskumu - riaditelia, február 2018.

Žiaci na otázku “Do ktorej kategórie by si zaradil/zaradila krúžok/krúžky, ktoré navštevuješ?” vybrali z niekoľkých možností, pričom ich mohli označiť viac, príp. doplniť vlastnú možnosť. **Najviac krúžkov je športového zamerania bez ohľadu na druh školy, no s najväčším pomerom u žiakov základných škôl (až 35%).** Na stredných školách sú druhým najnavštevovanejším krúžkom jazykové krúžky (16%-17%). Na základných školách to sú krúžky s umeleckým zameraním (16%), pričom pred jazykovými krúžkami (len 10%) sú navštevovanejšie ešte krúžky pohybové a tvorivé (12%-13%). Prírodovedné krúžky sú spomedzi žiakov všetkých škôl navštevované najviac u žiakov gymnázií (12%). Počítačové a iné technické krúžky majú najväčšie zastúpenie u žiakov stredných odborných škôl.

Medzi inými (doplnenými) odpoveďami sa najčastejšie vyskytovali krúžky s doučovacím charakterom.

Graf 14: Zameranie krúžkov podľa školy, ktorú žiak navštevuje

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci, február 2018.

V skupinových rozhovoroch žiaci dostali otázku: *keby si mal možnosť, aké krúžky by si otvoril v škole alebo v školskom zariadení?* Najčastejšie odpovedali: krúžky, ktoré majú doučovací charakter a športové krúžky rôzneho zamerania.

1.8 Tvorba ponuky a využívanie

Záujmová činnosť v školách a školských zariadeniach je realizovaná na základe prejaveneho záujmu žiakov, čo potvrdilo 95,9 % respondentov (400 subjektov). Okrem uvedenej možnosti sa krúžky ponúkajú na základe prejaveneho záujmu pedagógov v 293 subjektoch, t.j. (70,3 %

respondentov) a na základe prejaveneho záujmu rodičov, čo predstavuje vyjadrenie zo 175 subjektov (42 % respondentov). Limitujúcim faktorom k otvoreniu útvarov záujmového vzdelávania patrí materiálno-technické zabezpečenie činnosti krúžkov v 190 subjektoch (45,6 % respondentov) a kvalifikovanosť a odbornosť pedagógov ako vedúcich krúžkov v 161 subjektoch (38,6 % respondentov).

V ostatných výpovediach riaditeľov škôl a školských zariadení rezonovali ponuka záujmového vzdelávania z iných subjektov, tradícia v ponuke záujmového vzdelávania, nespokojnosť rodičov, zámery a ciele školy a školského zariadenia, spolupráca so zriaďovateľom, finančná efektívnosť krúžku a pod. (1,6 % respondentov).

Graf 15: Tvorba ponuky záujmovej činnosti v školách a školských zariadeniach

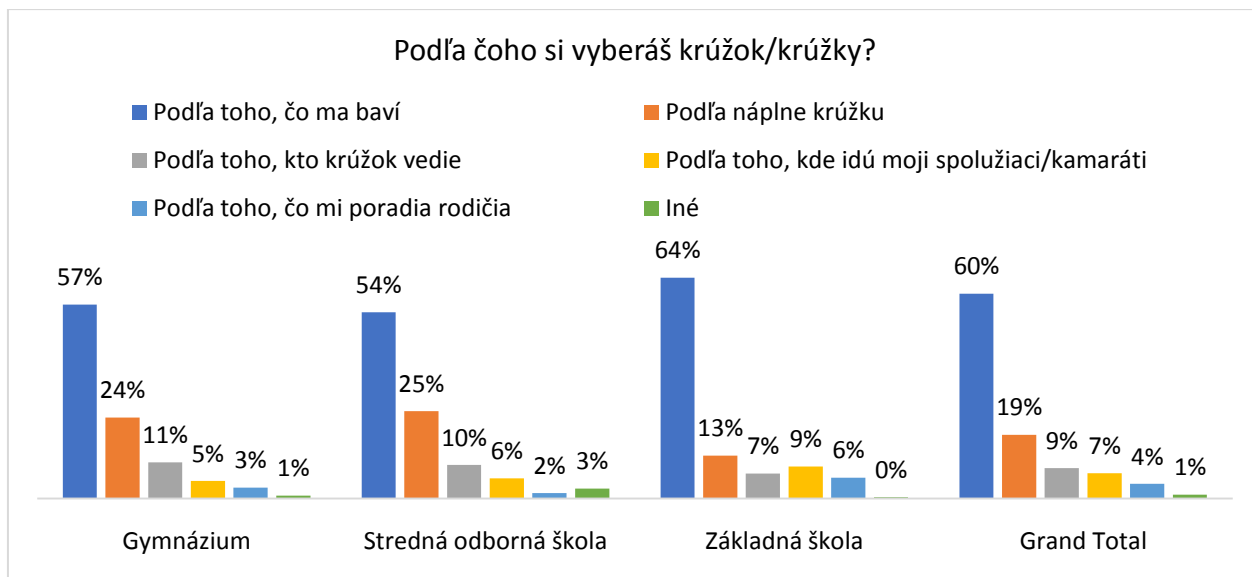

Zdroj: Výsledky prieskumu - riaditelia, február 2018.

Žiaci na otázku "Podľa čoho si vyberáš krúžok/krúžky?" vyberali z niekoľkých možností, pričom mohli označiť maximálne 3 odpovede, príp. doplniť vlastnú možnosť.

Najčastejším kritériom pre výber krúžku pre žiaka je to, čo ho baví. Pre 55% žiakov je to jediné kritérium. Z celkovej počtu respondentov toto kritérium neoznačilo len 12% z nich, pričom najväčší pomer tejto možnosti je u žiakov základných škôl. **Aj pre stredoškolákov je to najdôležitejšie kritérium, no väčší význam v porovnaní so žiakmi základnej školy dávajú náplni krúžku a tomu kto krúžok vedie. U žiakov základnej školy je v porovnaní so stredoškolákmi dôležitejšie kde idú ich spolužiaci a tiež, čo im poradia ich rodičia.** Medzi doplnenými odpoveďami sa viackrát vyskytovalo, že žiaci si krúžok vyberajú podľa toho, čo budú potrebovať pre maturitu, príp. pre monitor.

Graf 16: Kritériá žiakov pre výber krúžkov podľa školy ktorú navštevujú

Zdroj: Výsledky prieskumu - žiaci, február 2018.

Podobne ako žiaci, aj rodičia odpovedali na otázku *“Podľa čoho si vyberá krúžok/krúžky Vaše dieťa?”*. Tiež mohli označiť viaceré odpovede (maximálne 3), príp. doplniť vlastnú odpoveď. Najčastejšie sa vyskytujúcou odpoveďou (50%) bolo, že dieťa si krúžok vyberá samo, pričom podľa 43% rodičov to bolo jediné kritérium. V porovnaní s odpoveďami žiakov sa u rodičov ich odporúčanie pri výbere krúžku vyskytovalo oveľa častejšie, dokonca aj u stredoškolákov. **Na druhej strane to, kto krúžok vedie, považujú rodičia za menej podstatné kritérium ako žiaci.** Kritériá ako náplň krúžku a vplyv kamarátov a spolužiacov vnímajú žiaci a rodičia veľmi podobne.

Graf 17: Kritériá žiakov pre výber krúžkov podľa školy, ktorú navštevujú – podľa rodičov

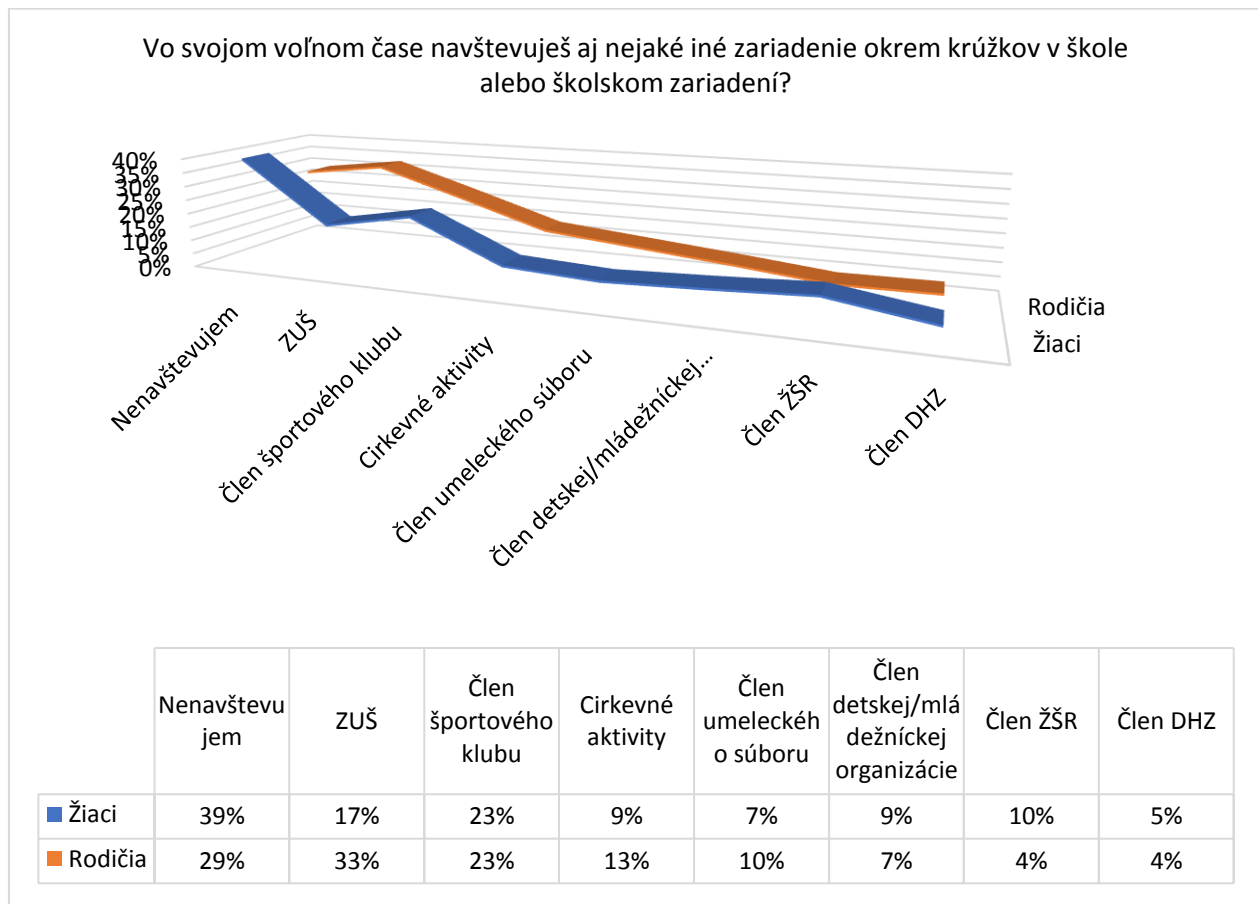

Zdroj: Výsledky prieskumu, február 2018.

Okrem krúžkov v škole, príp. CVČ žiaci najčastejšie nenavštevujú žiadne iné zariadenie. Ak áno, tak je to predovšetkým ZUŠ alebo športový klub. Potom sú to aktivity organizované miestnou cirkvou, členstvo v umeleckých súboroch, detských a mládežníckych organizáciách, žiackych školských radách či v dobrovoľnom hasičskom zbore.

Krúžok ani žiadne iné zariadenie vo svojom voľnom čase nenavštevuje približne 20% žiakov.

Graf 18: Ďalšie voľnočasové aktivity žiakov mimo krúžkov

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

Možnosť ovplyvniť ponuku krúžkov vnímajú rodičia aj žiaci negatívne. 16% žiakov a len 7% rodičov tvrdí, že má možnosť ovplyvniť to, aké krúžky sú v ponuke. 5%-6% rodičov či žiakov o tejto možnosti nevie, prípadne sa o to nezaujímali.

Žiaci svoju možnosť ovplyvniť ponuku krúžkov využívajú prostredníctvom komunikácie so zodpovednými, či už učiteľmi, vedúcimi alebo riaditeľom. Svoje návrhy na zmenu krúžkov v ponuke im vedľa predložiť buď osobne priamo alebo prostredníctvom žiackej školskej rady. Podľa ich odpovedí si tiež uvedomujú "zákon trhu (dopytu a ponuky)". Pokiaľ o daný krúžok prejaví záujem dostatočný počet žiakov, zariadenie im pravdepodobne vyjde v ústrety. Naopak, pokiaľ o niektoré krúžky nebude záujem a žiaci ich prestanú navštevovať, zariadenie dané krúžky zruší.

Rodičia ponuku krúžkov ovplyvňujú prostredníctvom predloženia návrhov na rade rodičov. Niektorí tiež využili možnosť vyjadriť sa prostredníctvom dotazníka.

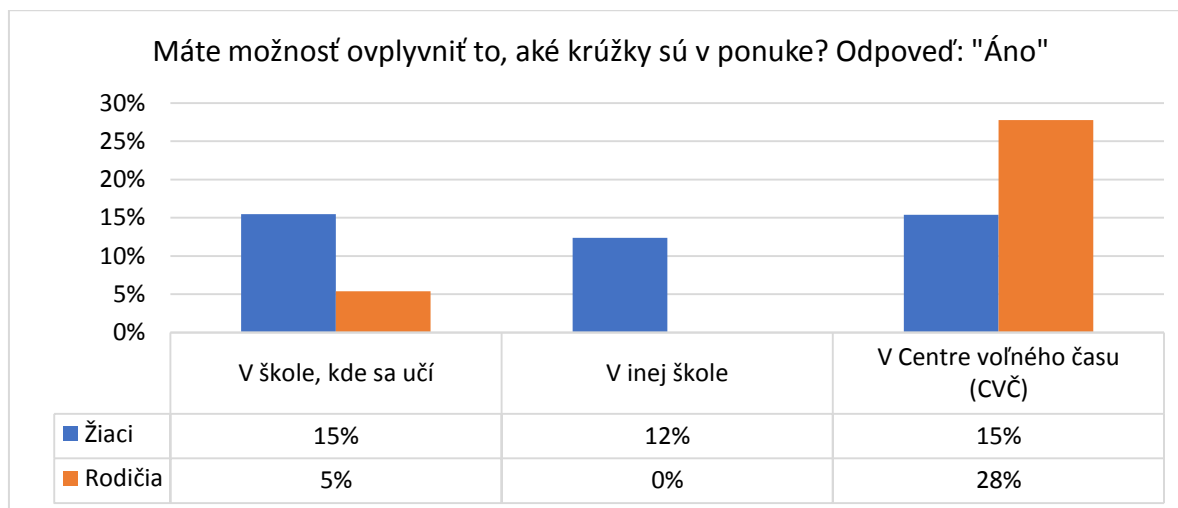
Graf 19: Možnosť ovplyvniť ponuku krúžkov – porovnanie odpovedí rodičov a žiakov

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

Keď sa na túto otázku pozrieme z pohľadu zariadenia, v ktorom krúžok žiaci navštevujú, odpoveď "áno" sa najčastejšie vyskytuje pri centrách voľného času (15% žiakov, 28% rodičov).

Graf 20: Možnosť ovplyvniť ponuku krúžkov podľa zariadenia

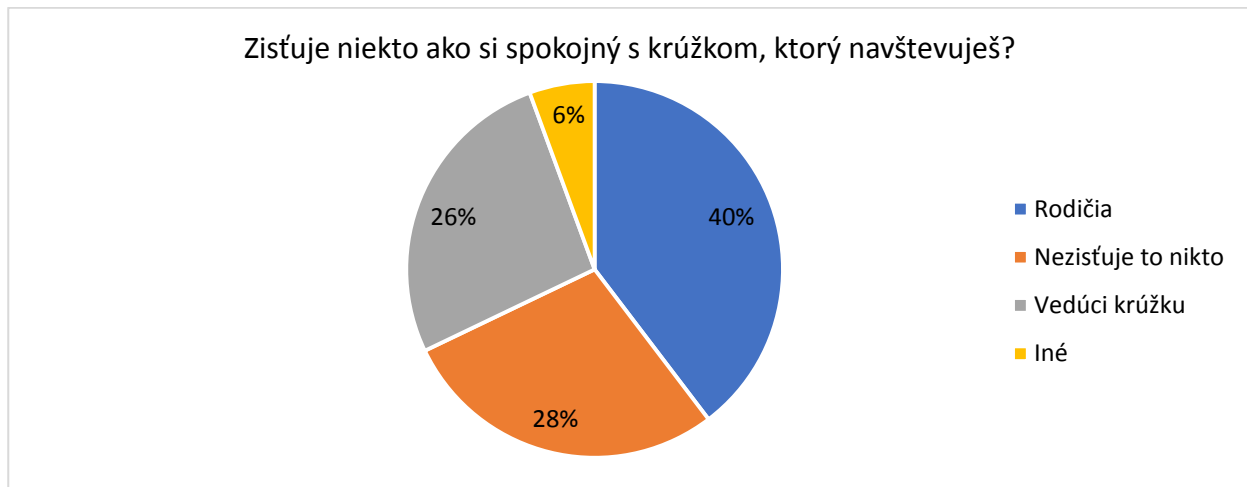
Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

Z rozhovorov so žiakmi vyplynulo, že majú minimálne možnosti ovplyvniť krúžky, ktoré sa otvárajú. Vo výnimočných prípadoch sa na konci roka na škole robí prieskum, aké krúžky by žiaci privítali na ďalší školský rok. **Podľa tvrdenia žiakov tvorbu krúžkov ovplyvňuje kvalifikácia a odbornosť pedagóga, ktorý krúžok vedie alebo zlé výsledky v niektorom predmete a na základe toho sa v nasledujúcom roku otvorí krúžok s doučovacím charakterom v danom predmete.** V jednom prípade žiaci jednej triedy museli odovzdať všetky vzdelávacie poukazy na krúžok - doučovanie matematiky.

1.9 Zisťovanie spätnej väzby na kvalitu krúžkov

Získavanie spätnej väzby je jedným z nástrojov zvyšovania kvality, nielen v oblasti záujmovej činnosti. Z realizovaného prieskumu však vyplýva, že pri školách a školských zariadeniach poskytujúcich záujmové vzdelávanie je to často podceňovaný prvok. Najčastejšou odpoveďou žiakov na otázku, kto zisťuje ich spokojnosť s krúžkom boli rodičia (40%). Potom nasledovala odpoveď, že to nezisťuje nikto (28%). 26% žiakov sa vyjadrilo, že ich spokojnosť s krúžkom zisťuje ich vedúci.

Graf 21: Záujem o spätnú väzbu od žiakov

Zdroj: Výsledky prieskumu - žiaci, február 2018.

Uvedený fakt potvrdzujú aj odpovede od rodičov. Až 67% z nich sa vyjadrilo, že ich spokojnosť s krúžkom, ktorý navštevuje ich dieťa nezisťuje nikto. Len necelá ¼ rodičov v prieskume potvrdila, že ich spokojnosť zisťuje vedúci krúžku alebo riaditeľ zariadenia.

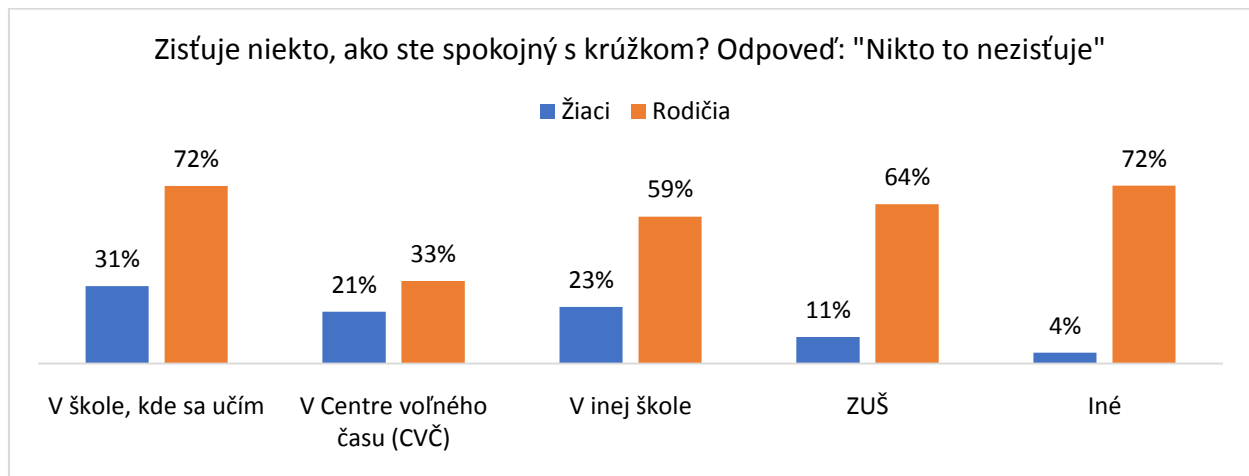
Graf 22: Záujem o spätnú väzbu od rodičov

Zdroj: Výsledky prieskumu - rodičia, február 2018.

Keď sa na (ne)záujem zariadení poskytujúcich záujmové vzdelávanie pozrieme z pohľadu ich typu, zistíme, že túto oblasť lepšie zvládajú centrá voľného času, než základné či stredné školy. Odpoveď, že nikto nezisťuje ich spokojnosť s krúžkom vyslovila tretina rodičov, ktorých deti navštevujú krúžok v centre voľného času, zatiaľ čo túto odpoveď označilo 72% rodičov detí, ktoré navštevujú krúžok vo svojej škole. Toto porovnanie platí aj na základe odpovedí samotných žiakov, hoci rozdiel nie je až taký priepastný (21% vs 31%).

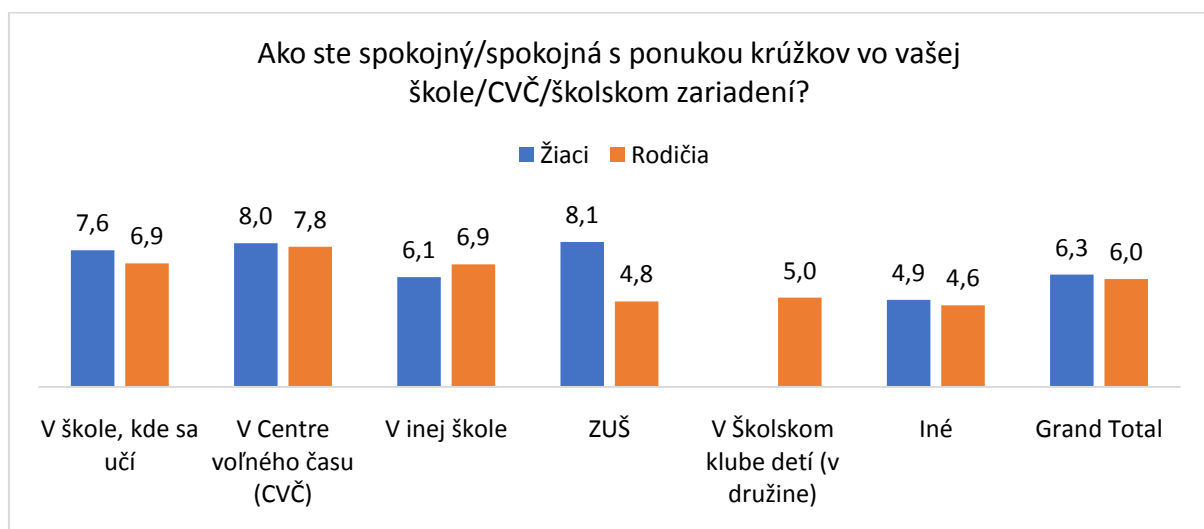
Graf 23: Záujem o spätnú väzbu podľa zariadenia, v ktorom žiaci navštevujú krúžok

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

Z vyššie uvedených údajov sa dá predpokladať, že aj **samotná spokojnosť žiakov a ich rodičov s ponukou krúžkov v škole či školskom zariadení nie je na vysokej úrovni**. Žiaci aj ich rodičia sa k nej mali vyjadriť na 10 bodovej škále, pričom 0 znamená "nie som vôbec spokojný" a 10 "som maximálne spokojný". Priemerná spokojnosť žiakov je na hodnote 6,3 a u rodičov 6,0. Podľa zariadenia, ktoré žiak navštevuje je u žiakov najvyššia priemerná spokojnosť v základných umeleckých školách (8,1) a centrách voľného času (8,0), u rodičov je to v centrách voľného času (7,8) a následne vo vlastnej či inej škole (6,9).

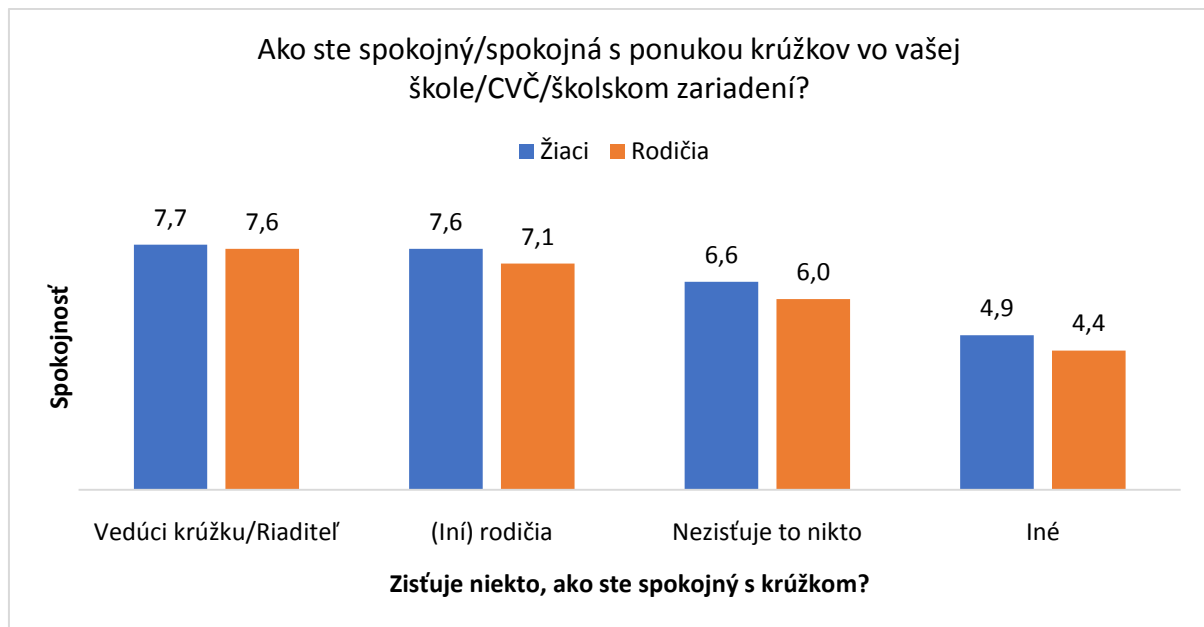
Graf 24: Spokojnosť žiakov a rodičov podľa zariadenia, v ktorom žiaci navštevujú krúžok

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

Na základe výsledkov v prieskume sa tiež potvrdila hypotéza, že vyššia spokojnosť či už žiakov alebo rodičov je dosiahnutá v prípade, že sa kompetentní o ich spokojnosť zaujímajú.

Graf 25: Závislosť spokojnosti žiakov a rodičov od záujmu zariadenia o ich spätnú väzbu

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

Žiaci, ktorí sa zúčastnili rozhovorov jednoznačne tvrdili, že sa nikto v ich okolí nezaujíma o ich spokojnosť s krúžkom.

1.10 Administrácia súvisiaca so vzdelávacími poukazmi

Vydávanie vzdelávacích poukazov deťom a mládeži je v kompetencii základných a stredných škôl, ktoré sú zároveň ich prijímateľmi a následne poskytovateľmi záujmového vzdelávania spolu s centrami voľného času, školskými klubmi a ostatnými výchovno-vzdelávacími školskými zariadeniami. Základné a stredné školy distribuujú vzdelávacie poukazy žiakom školy ihneď po ich administrácii (167 subjektov, 40%), viac ako 10 dní pred termínom odovzdania (137 subjektov, 32,9 %), 10 dní pred termínom odovzdania (55 subjektov, 13,2 %) a 7 dní pred termínom odovzdania (26 subjektov, 6,2 %), čím sa vytvára dostatočný časový priestor na voľbu krúžku.

5 škôl poskytuje vzdelávacie poukazy žiakom školy 3 dni pred termínom odovzdania (1,2 %). Štatistiku dopĺňa 27 školských zariadení, ktoré nie sú poskytovateľmi vzdelávacích poukazov.

Porovnaním súčasného stavu s výsledkami prieskumu MŠ SR z roku 2009 možno konštatovať, že za posledných desať rokov došlo k zefektívneniu administrácie vzdelávacích poukazov v zmysle ich skorej distribúcie žiakom škôl, napr. v roku 2009 bolo evidovaných len 16 subjektov (4,9 %), ktoré odovzdali vzdelávacie poukazy žiakom ihneď po ich administrácii. Rovnako sa znížil počet

základných a stredných škôl, ktoré v roku 2009 odovzdali žiakom vzdelávacie poukazy 10 dní pred termínom odovzdania (169 subjektov, t.j. 51,8 %) a 3 dni pred termínom odovzdania (22 subjektov, 6,7 %). **Na základe uvedeného možno konštatovať, že v súčasnosti poskytovatelia vzdelávacích poukazov postupujú v súlade s pokynmi Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a vytvárajú dostatočný časový horizont na výber krúžkov a odovzdanie vzdelávacích poukazov iným poskytovateľom záujmového vzdelávania.**

Distribúcia vzdelávacích poukazov žiakom základných a stredných škôl je realizovaná viacerými formami - 36 % subjektov poskytuje vzdelávacie poukazy žiakom školy bez podpisu o prevzatí (150 škôl), 28,3 % subjektov poskytuje vzdelávacie poukazy žiakom školy na základe podpisu o prevzatí (118 škôl), 11,8 % subjektov poskytuje vzdelávacie poukazy rodičom žiakov na rodičovskom združení na základe podpisu o prevzatí (49 škôl) a 7,7 % subjektov poskytuje vzdelávacie poukazy rodičom žiakov na rodičovskom združení bez podpisu o prevzatí (32 subjektov).

K ďalším možnostiam distribúcie vzdelávacích poukazov patrí napr. prevzatie vzdelávacieho poukazu žiakom školy a poskytnutie rodičom na podpis, resp. proti podpis (v prípade plnoletosti), poskytnutie vzdelávacieho poukazu žiakom školy na základe zapísania sa na útvar záujmového vzdelávania, poskytnutie vzdelávacích poukazov priamo rodičom žiakov na rodičovskom združení alebo poskytnutie vzdelávacích poukazov žiakom školy až po výbere krúžku z ponuky záujmového vzdelávania. **Celkovo možno konštatovať, že sa zvýšil počet vzdelávacích poukazov, ktoré sú v súčasnosti distribuované bez podpisu rodičov o prevzatí.**

Porovnaním výsledkov súčasného prieskumu s prieskumom MŠ SR z roku 2009 možno konštatovať, že formy distribúcie vzdelávacích poukazov žiakom základných a stredných škôl sa nezmenili (napr. 33,1 % subjektov distribuovalo vzdelávacie poukazy deťom na základe podpisu o prevzatí a 30,1% subjektov rozdalo vzdelávacie poukazy deťom v škole bez podpisu o prevzatí). V roku 2009 boli vzdelávacie poukazy distribuované triednymi učiteľmi na rodičovských združeníach na základe podpisu (14,7 %) a individuálne rodičom oproti podpisu (10,7 %).

Riaditelia škôl a školských zariadení sa vyjadrili aj ku návratnosti vydaných vzdelávacích poukazov. Najpočetnejšiu skupinu predstavuje 157 škôl a školských zariadení, t. j. 37,6 %, ktoré vykazujú 91 % - 100 % návratnosť vzdelávacích poukazov, nasleduje 121 subjektov, t.j. 29 % s návratnosťou 71% - 90 % a 52 subjektov, t.j. 12,5 %, ktoré vykazujú 51 % - 70 % návratnosť vzdelávacích poukazov.

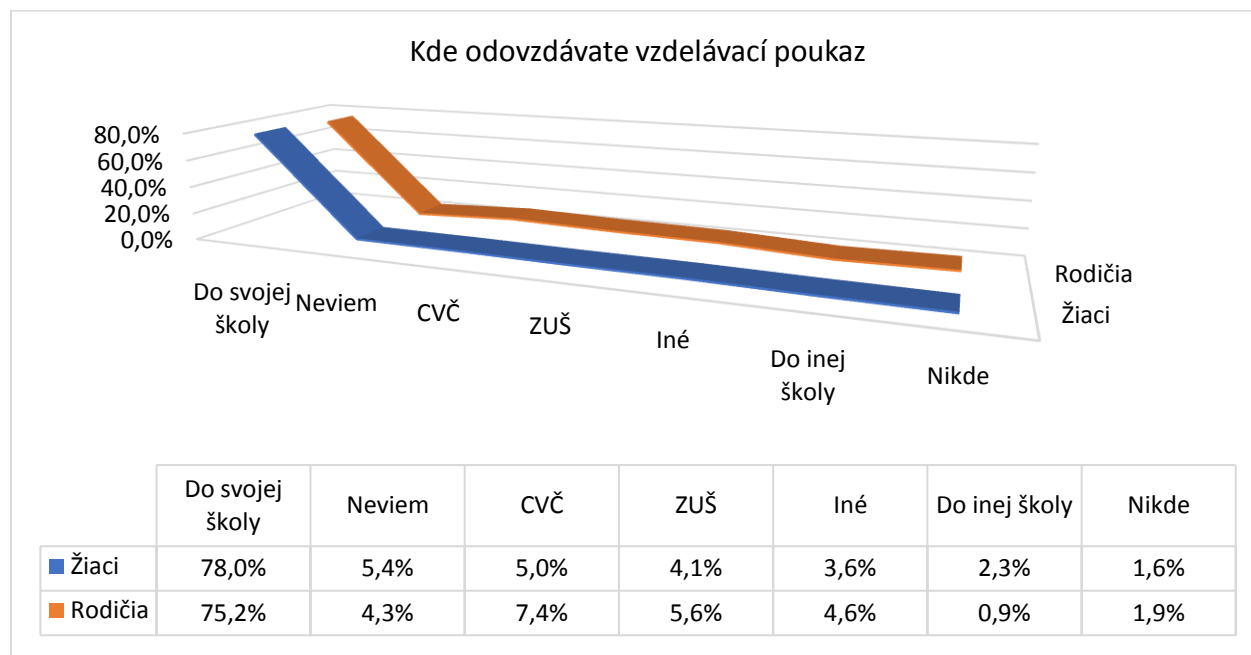
87 základných a stredných škôl vykazuje nižšiu návratnosť distribuovaných vzdelávacích poukazov ako 50 % (vrátane 55 subjektov, ktoré vykazujú návratnosť nižšiu ako 30 %).

V prieskume MŠ SR z roku 2009 bola analyzovaná aj návratnosť prijatých vzdelávacích poukazov, na základe ktorej získavajú školy a školské zariadenia finančné prostriedky na záujmové

vzdelávanie. Z výsledkov vtedajšieho prieskumu vyplynulo, že najpočetnejšiu skupinu tvorili subjekty s návratnosťou 76 % - 100 %, t.j. 70,2 % základných a stredných škôl, nasledovali subjekty s návratnosťou 51 % - 75 %, t.j. 16,3 % základných a stredných škôl. Nižšiu návratnosť vzdelávacích poukazov (0 % - 25 %) vykázala skupina 4,3 % subjektov.

Na základe odpovedí rodičov a žiakov viac ako ¾ vydaných poukazov sú odovzdané škole, ktorú dieťa navštevuje, a kde poukaz dostáva.

Graf 26: Poradie zariadení podľa prijatých vzdelávacích poukazov

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

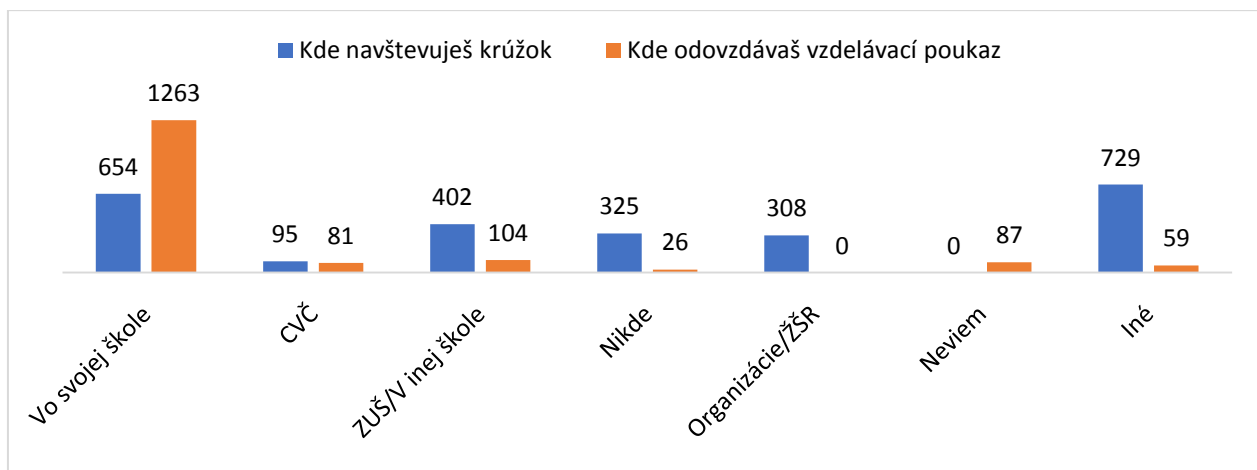
Niektorí žiaci sa vyjadrili, že pri rozhodovaní o použití vzdelávacieho poukazu nemajú na výber a vzdelávací poukaz “musia” odovzdať svojej škole. Do centra voľného času ich odovzdá 5%-7% žiakov, do základnej umeleckej školy 4%-6%. 4,3% rodičov a 5,4% žiakov nevie, kde odovzdávajú vzdelávací poukaz. U žiakov sa pri tejto odpovedi najčastejšie vyskytoval dôvod, že nevedia čo vzdelávací poukaz vôbec je. Podľa vyjadrení respondentov takmer 2% vydaných poukazov nie sú odovzdané nikde. Necelých 4%-5% respondentov vyjadrilo inú odpoveď, ktorú nie je možné priradiť ani k jednej z vyššie spomenutých kategórií (Např. *knižnica, športový klub, hasičský zbor*). Nie je však jasné pri akom školskom zariadení uvedené subjekty pôsobia, a existuje istá pochybnosť, že uvedené odpovede nie sú úplne presné.)

Niektorí rodičia i žiaci uviedli, že mali problém s uplatnením vzdelávacieho poukazu v ZUŠ.

V roku 2009 sa v prieskume 11,7% rodičov vyjadrilo, že vzdelávací poukaz neodovzdali na žiadny krúžok. V aktuálnom prieskume odpoveď „nikde“ označilo len 1,9%, no do úvahy je potrebné zobrať ďalších 4,3% rodičov, ktorí nevedia, kde poukaz odovzdali, čo je spolu 6,2% respondentov.

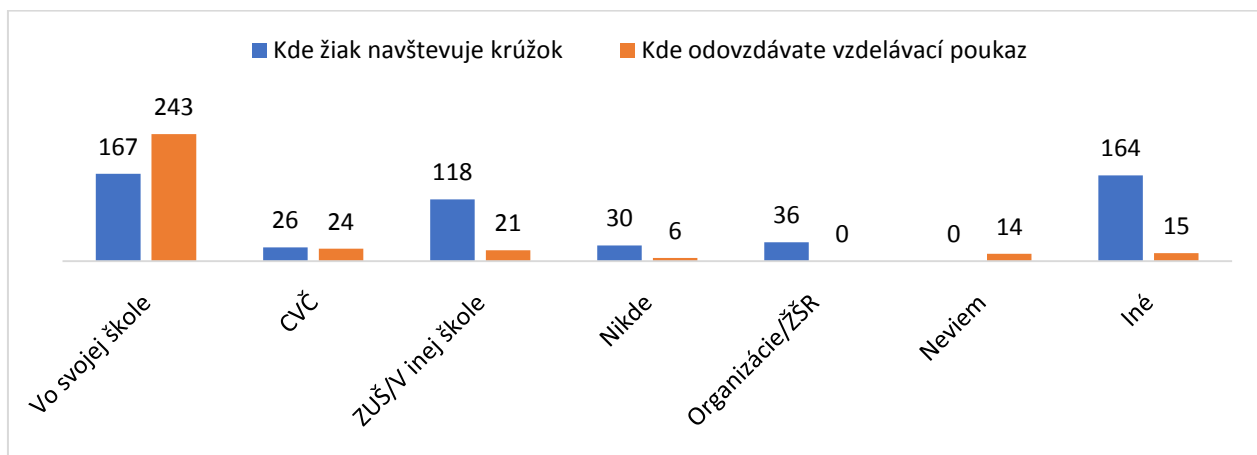
Nižšie v grafoch je uvedené porovnanie medzi tým, kde žiaci krúžok navštevujú a kde odovzdávajú vzdelávací poukaz. Do údajov sú zahrnuté nielen krúžky v pravom slova zmysle, ale aj ďalšie aktivity, ktorých sa žiaci zúčastňujú vo svojom voľnom čase (napr. členstvo v detskej alebo mládežníckej organizácii, v umeleckom súbore, športovom klube a pod.). Z grafu je zrejmé, že stredné/základné školy niekedy dostanú naspäť viac poukazov ako majú reálne aktívnych členov na krúžkoch. **Z uvedeného počtu 1263 prijatých vzdelávacích poukazov je až 511 od žiakov, ktorí uviedli, že nenavštevujú žiadny krúžok. Jednou z príčin môže byť, že žiak sa na začiatku školského roka na krúžok prihlásil, no potom ho prestal navštevovať. V niektorých prípadoch môže ísť o nedostatočné informovanie zo strany školy, kedy vzdelávacie poukazy žiaci školy odovzdávajú, lebo “musia”, hoci na krúžok reálne v škole nechodia.** Do kategórie “Iné” patria športové kluby, umelecké súbory, dobrovoľné hasičské zbory, cirkevné aktivity a pod.

Graf 27: Porovnanie zariadení podľa počtu prijatých poukazov a návštevnosti krúžkov podľa žiakov

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci, február 2018.

Graf 28: Porovnanie zariadení podľa počtu prijatých poukazov a návštevnosti krúžkov podľa rodičov

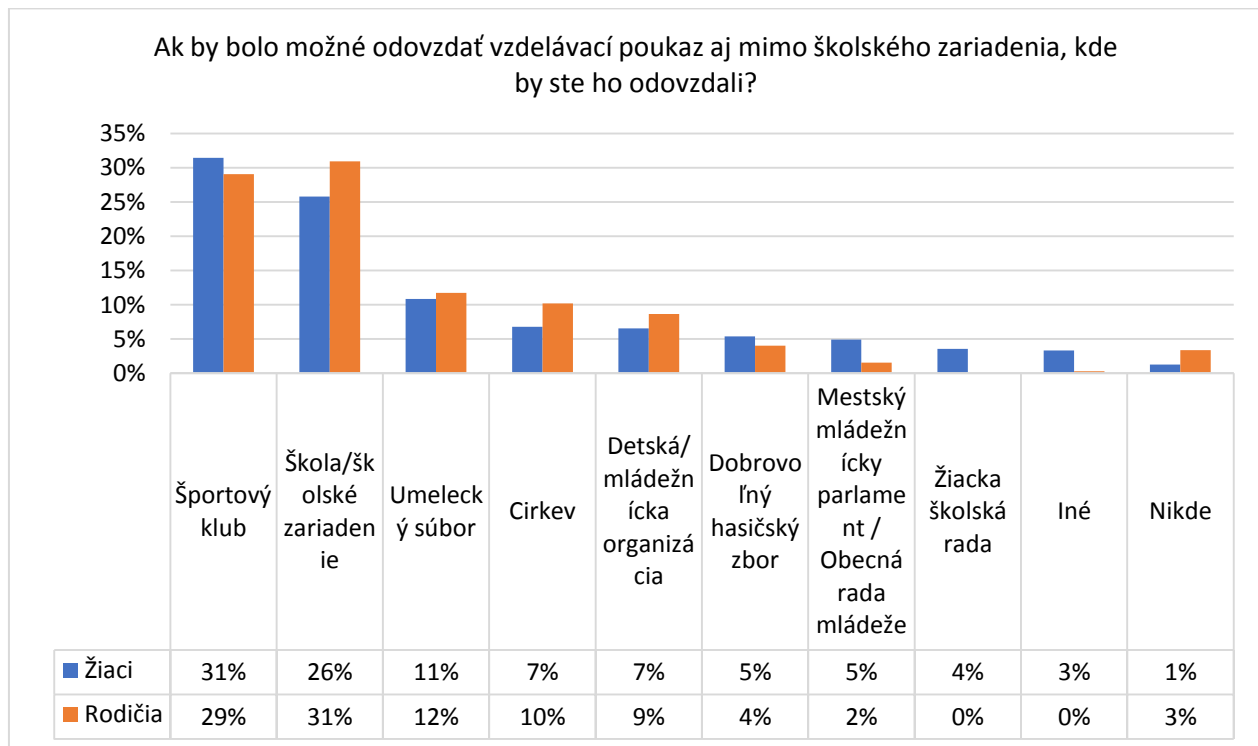

Zdroj: Výsledky prieskumu - rodičia, február 2018.

Rodičov a žiakov sme sa pýtali, kde by odovzdali vzdelávací poukaz, v prípade, žeby ho bolo možné odovzdať aj mimo školy a školského zariadenia. Poradie u žiakov a rodičov bolo veľmi podobné.

U žiakov bolo najviac odpovedí pre športový klub (31%), nasledovala škola alebo školské zariadenie (26%), umelecký súbor (11%), cirkev (7%), detská/mládežnícka organizácia (7%) a ďalšie. U rodičov bolo najviac odpovedí pre školu a školské zariadenie (31%), nasledoval športový klub (29%), umelecký súbor (12%), cirkev (10%), detská a mládežnícka organizácia (9%) a ďalšie.

Graf 29: Záujem odovzdať vzdelávací poukaz v prípade možnosti jeho uplatnenia aj mimo školského zariadenia

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

1.11 Využívanie finančných prostriedkov zo vzdelávacích poukazov

Riaditelia škôl a školských zariadení najčastejšie využívajú finančné prostriedky získané zo vzdelávacích poukazov na odmeny a dohody o vykonaní práce (253 respondentov, 60,7 %), nákup materiálu na činnosť krúžkov (100 respondentov, 24 %) a služby súvisiace s činnosťou krúžkov (39 respondentov, 9,4 %).

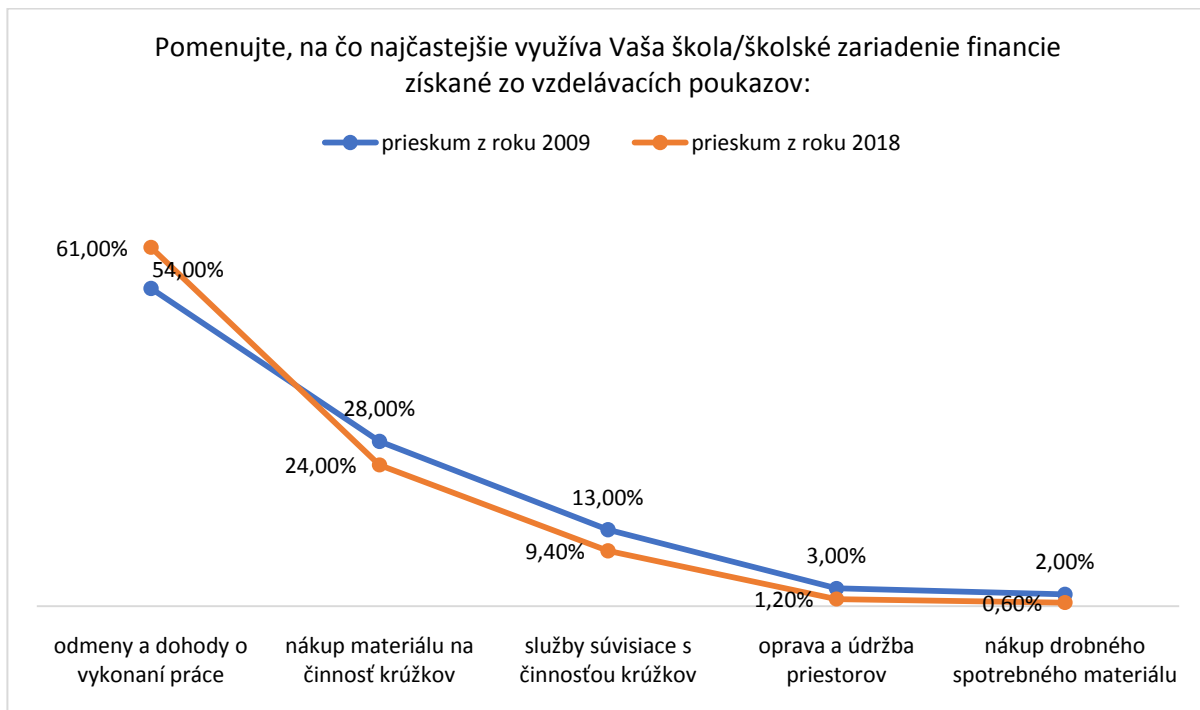
Finančné prostriedky na opravy a údržbu priestorov školy a školského zariadenia využíva 1,2 % subjektov, nákupy drobného spotrebného materiálu realizuje 0,6 % subjektov. **Všeobecne platí zásada, že poskytovatelia záujmového vzdelávania rozdeľujú finančné prostriedky**

proporcionálne na odmeny pre vedúcich krúžkov a na nákup materiálu a zabezpečenie služieb spojených s činnosťou krúžkov.

V prieskume MŠ SR z roku 2009 bola analyzovaná aj oblasť využívania finančných prostriedkov získaných zo vzdelávacích poukazov. Finančné prostriedky boli v prevažnej miere využívané na mzdy pre pedagogických zamestnancov, ktorí viedli krúžky (54 %) a na materiál potrebný na krúžkovú činnosť (28 %), čo v súčasnosti predstavuje výrazný pokles z objemu finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie v uvedenej oblasti.

Porovnateľné je využitie finančných prostriedkov na služby súvisiace so záujmovým vzdelávaním (13 %) a na opravy a údržbu priestorov školy alebo školského zariadenia (3 %).

Graf 30: Porovnanie využitia finančných prostriedkov získaných zo vzdelávacích poukazov v školách a školských zariadeniach v rokoch 2009 a 2018

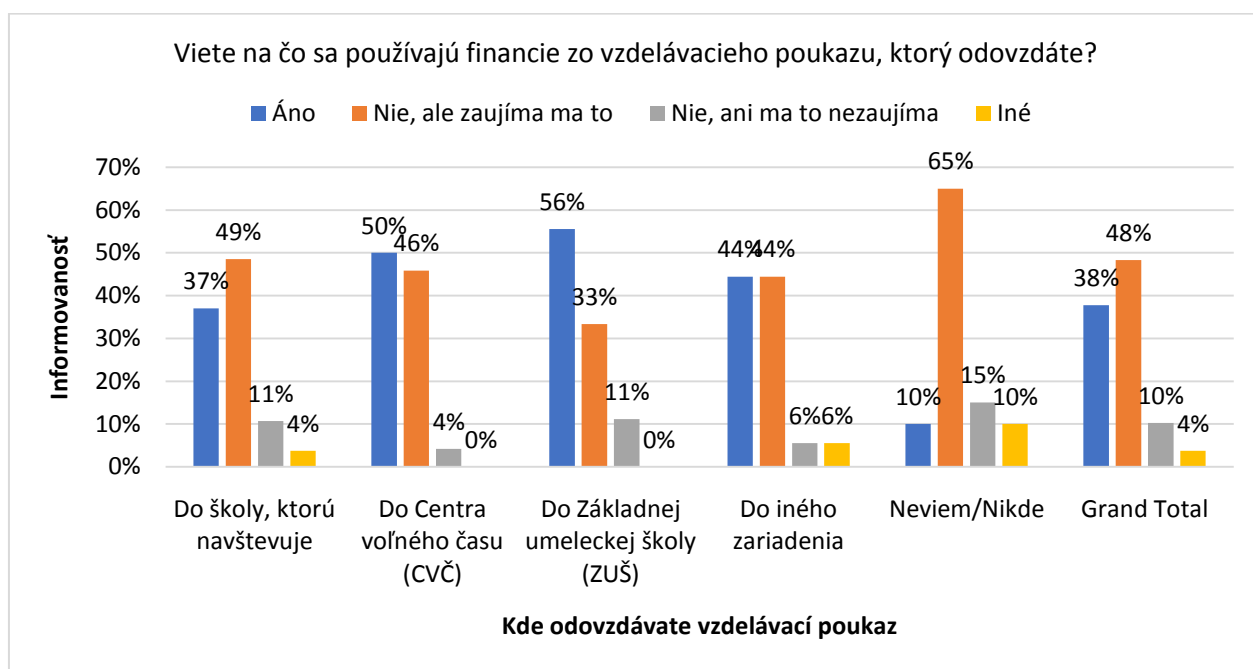
Zdroj: Výsledky prieskumu - riaditelia, február 2018.

Väčšina rodičov nepozná, akú výšku finančných prostriedkov predstavuje vzdelávací poukaz.

Presnú sumu (aktuálne 32 EUR na rok) poznalo len 7% rodičov. Ak do úvahy zoberieme aj pomerne širokú toleranciu +/- 10 EUR, tak sa dostaneme na hranicu 20% správnych odpovedí. Čo sa týka informovanosti rodičov o tom, na čo sú prostriedky zo vzdelávacích poukazov využívané, môžeme konštatovať, že len 38% rodičov pozná túto odpoveď. 58% rodičov to nevie, pričom len 10% z celkového počtu respondentov sú v tejto veci indiferentní (tzn., že nevedia na čo sú prostriedky využité a ani ich to nezaujíma).

Ak do úvahy nezoberieme rodičov, ktorí vzdelávací poukaz neodovzdali nikde, prípadne nevedia, kde ho odovzdali, a na túto otázku sa pozrieme podľa zariadenia ktorému rodičia vzdelávací poukaz odovzdali, môžeme konštatovať, že najnižšia informovanosť je v školách, ktoré ich deti navštevujú, kde odpoveď áno označilo len 37% rodičov. Na druhej strane minimálne 50% rodičov, ktorí vzdelávací poukaz odovzdali základnej umeleckej škole alebo centre voľného času vedia na čo sú prostriedky zo vzdelávacích poukazov použité.

Graf 31: Informovanosť rodičov o využívaní prostriedkov zo vzdelávacích poukazov

Zdroj: Výsledky prieskumu - rodičia, február 2018.

Pri porovnaní s prieskumom z roku 2009 je zarážajúcou skutočnosťou to, že informovanosť rodičov o využívaní prostriedkov zo vzdelávacích poukazov podstatne klesla. V prieskume z roku 2009 odpoveď "neviem" označilo len 17,3% rodičov a v roku 2018 až 58%.

Z rozhovorov so žiakmi bolo zistená veľmi nízka úroveň znalosti o používaní finančných prostriedkov na záujmovú činnosť. Väčšina žiakov nevedela aká je finančná hodnota 1 vzdelávacie poukazu a nikto im nikdy nedal informáciu kde a koľko finančných prostriedkov sa zo vzdelávacích poukazov využíva pri záujmovej činnosti.

1.12 Napĺňanie STRATÉGIE SR PRE MLÁDEŽ NA ROKY 2014-2020

Prepojenie formálneho a neformálneho vzdelávania pri realizácii krúžkov deklaruje 86,3 % riaditeľov škôl a školských zariadení (360 subjektov). Uvedené prepojenie nie je realizované v 11 % (46 subjektov). Z ostatných výpovedí vyplýva, že oslovení riaditelia škôl a školských zariadení čiastočne napĺňajú Stratégiu Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 - 2020 v uvedenej

oblasti, resp. nevenujú prepojeniu formálneho a neformálneho vzdelávania svoju pozornosť (2,7 % respondentov).

V činnosti útvarov záujmového vzdelávania sa proporcionálne rozvíja formálne a neformálne vzdelávanie, čo potvrdili riaditelia škôl a školských zariadení. Rozvíjanie formálneho vzdelávania počas mimoškolskej činnosti deklarovalo 203 subjektov, t.j. 48,7 % a naopak 194 subjektov sa vyjadrilo, že počas krúžkov sa nevenujú "školskému" vzdelávaniu a rozvíjajú neformálne vzdelávanie (46,5 %). Osobitnú skupinu predstavujú školské zariadenia, najmä centrá voľného času a základné umelecké školy, kde nie je realizované "školské" vyučovanie v zmysle formálneho vzdelávania, resp. subjekty, ktoré realizujú záujmovú činnosť umeleckého alebo športového charakteru.

Z oslovených subjektov, v ktorých je realizovaná záujmová činnosť prostredníctvom doučovania predstavuje rozsah uvedenej činnosti od 0 % do 30 %, t.j. 211 škôl a školských zariadení. 13,6 % subjektov realizuje činnosť útvarov záujmového vzdelávania formou doučovania v rozsahu od 31 % do 60 % z celkového počtu krúžkov (34 subjektov). V dvoch subjektoch je doučovanie rozšírené v rozsahu od 61 % do 100 %.

Z prieskumu MŠ SR realizovaného v roku 2009 vyplýva, že 35 % subjektov v uvedenom období realizovalo záujmové vzdelávanie formou doučovania, čo je porovnateľné so súčasným stavom.

Riaditelia škôl a školských zariadení deklarujú, že ponúkajú krúžky, ktoré podporujú aktívne občianstvo detí a mládeže, t.j. zvyšujú záujem žiakov o spoločenské dianie (223 subjektov, 53,5 % respondentov). Občianska participácia nie je zastúpená v 189 subjektoch, t.j. 45,3 % respondentov. 1,2 % riaditeľov škôl a školských zariadení neposkytuje vzdelávacie aktivity, resp. uvedené krúžky boli v ponuke, ale deti o ne neprejavili záujem.

V školách a školských zariadeniach sú rozšírené krúžky, ktoré zvyšujú šance pri výbere budúceho zamestnania (67,6 %, 282 subjektov), čím napĺňajú Stratégiu Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 - 2020 v uvedenej oblasti. 129 škôl a školských zariadení nerealizuje záujmovú činnosť v oblasti profesionálnej orientácie detí a mládeže (30,9 %). Ostatné výpovede sa vzťahujú na problematiku uplatnenia celoživotného vzdelávania v školskej praxi, resp. nevytvorenie podmienok pre realizáciu aktivít kariérového poradenstva a prevencie pred nezamestnanosťou.

V školách a školských zariadeniach nie sú realizované krúžky so zameraním na rozvíjanie podnikateľských zručností žiakov (66,4 %, 277 subjektov). Naopak v 132 subjektoch sú krúžky realizované aj v oblasti rozvíjania podnikateľských zručností (31,7 %). Ostatné výpovede (1,9 %) potvrdzujú špecifické postavenie školských zariadení, napr. zvyšovanie kompetencií žiakov v oblasti výtvarného, dramatického a hudobného umenia. Do uvedenej skupiny patrí aj časť

krúžkov v základných a stredných školách, ktorá je zameraná na čiastočné rozvíjanie podnikateľských zručností žiakov.

Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 - 2020 je čiastočne napĺňaná aj v oblasti rozvíjania multikulturalizmu. V 234 subjektoch sú vytvorené krúžky, ktoré umožňujú žiakom spoznať iné kultúry a krajiny (56,1 %), naopak uvedená problematika nie je rozvíjaná v 179 subjektoch (42,9 %). Zároveň treba prezentovať informáciu, podľa ktorej niektoré základné a stredné školy realizujú krúžky so zameraním na mobilitu žiakov do zahraničia (ako prípravné jazykové a kultúrne kurzy).

Najvýraznejšie napĺňanie Stratégie Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 - 2020 je v oblasti činnosti krúžkov, ktoré podporujú pohybové aktivity a správnu životosprávu. Kladné vyjadrenie poskytlo 401 subjektov, t.j. 96,2 % respondentov. 11 škôl a školských zariadení nemá v ponuke rozvíjanie pohybových aktivít a životosprávu (2,6 %). Iné vyjadrenie poskytlo 1,2 % respondentov, vrátane školských zariadení, ktoré rozvíjajú kultúrno-spoločenský rozhľad s dôrazom na orientáciu v umení.

V školách a školských zariadeniach sú realizované krúžky, ktoré podporujú sociálne cítenie žiakov (51,1 % respondentov, 213 subjektov). Uvedená oblasť nie je zastúpená v 192 subjektoch, 46 % respondentov. Z ostatných výpovedí dominujú informácie o rozvíjaní sociálnych kompetencií žiakov a sociálnemu cíteniu vo všetkých krúžkoch, počas vyučovania výchovných predmetov alebo počas projektových aktivít a tematických podujatí.

Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 - 2020 v školách a školských zariadeniach (v rámci záujmovej činnosti) sa nenapĺňa v oblasti dobrovoľníctva (60,9 %, 254 subjektov). 37,6 % respondentov sa vyjadrilo, že podporuje dobrovoľnícku činnosť žiakov (157 subjektov). Dobrovoľnícka činnosť sa realizuje aj mimo činnosti krúžkov (1,5 % respondentov).

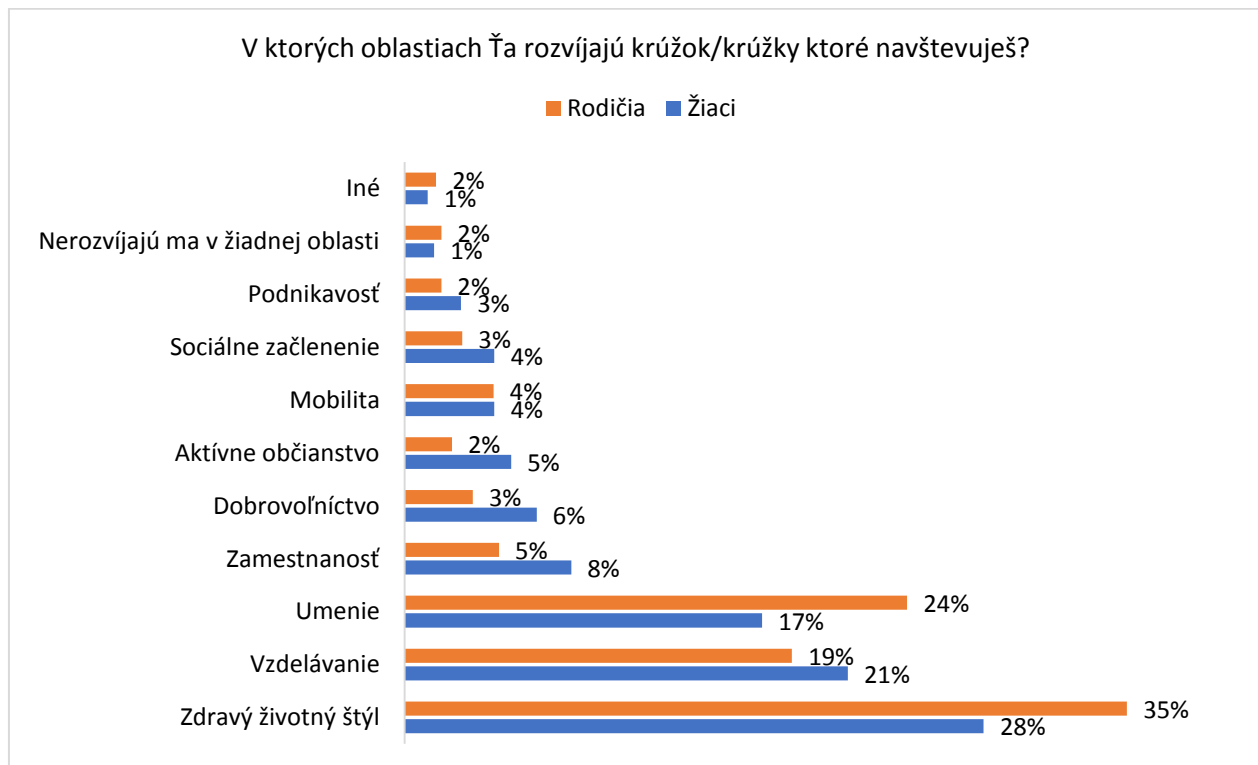
Výrazné zastúpenie v štruktúre krúžkov podľa obsahového zamerania majú tie, ktoré rozvíjajú umelecké schopnosti žiakov (86,6 %, 362 subjektov). Umelecké cítenie žiakov nie je realizované v 12 % škôl a školských zariadení, t.j. 50 subjektov. Okrem uvedeného zastúpenia rozvíjajú hudobné, výtvarné a dramatické schopnosti detí a mládeže školské zariadenia, ktoré majú uvedené aktivity v predmete svojej činnosti (napr. základné umelecké školy) a z uvedeného dôvodu ich nerealizujú (0,8 % respondentov).

Medzi najrozšírenejší typ záujmovej činnosti, ktorý navštevujú žiaci škôl a školských zariadení patria športové krúžky (38,1 %, 159 subjektov), pohybové krúžky (17,7 %, 74 subjektov), tvorivé krúžky (16,5 %, 69 subjektov), nasledujú umelecké krúžky (7,7 %, 32 subjektov) a jazykové krúžky (5,5 %, 23 subjektov). V menšej miere sú zastúpené krúžky so zameraním na

prírodovedný obsah (4,1 %, 17 subjektov) a prácu s počítačmi (2,9 %, 12 subjektov). 7,5 % respondentov identifikovalo iné zameranie záujmovej činnosti, napr. varenie, programovanie, dobrovoľníctvo, rozvoj osobnosti, kultúrna, zdravotnícka a dopravná príprava, resp. uvidelo rovnomerné zastúpenie rôznych typov záujmového vzdelávania v škole alebo školskom zariadení.

Na základe odpovedí rodičov a žiakov záujmová činnosť prispieva k napĺňaniu Stratégie SR pre mládež na roky 2014-2020 predovšetkým v oblasti zdravia a zdravého životného štýlu a , vzdelávania. Súvisí to predovšetkým so zameraním krúžkov, keďže väčšina z nich sú športové krúžky. Na treťom mieste sú krúžky podporujúce umenie, ktoré však nie je samostatnou témou v rámci Stratégie. Isté súvislosti by sme však našli s oblasťou tvorivost'- podnikavosť. Pri bližšom pohľade ide o významný nepomer medzi jednotlivými oblasťami. U žiakov majú len krúžky, ktoré podporujú zdravý životný štýl v počte odpovedí väčšie zastúpenie (28%) ako krúžky podporujúce podnikavosť, sociálne začlenenie, mobilitu, aktívne občianstvo a dobrovoľníctvo spolu (23%). Podľa odpovedí rodičov, má zdravý životný štýl zastúpenie 35%, a krúžky podporujúce podnikavosť, sociálne začlenenie, mobilitu, aktívne občianstvo, dobrovoľníctvo a zamestnanosť spoločne tvoria len 19% podiel.

Graf 32: Prienik krúžkov s oblasťami Stratégie SR pre mládež

Zdroj: Výsledky prieskumu – žiaci a rodičia, február 2018.

Z rozhovorov so žiakmi vyplynulo, že krúžky v školách sú zamerané- oblasť podpory zdravého životného štýlu formou športových a pohybových aktivít. Táto oblasť bola najčastejšie uvádzaná.

Za ňou nasledovala oblasť vzdelávania, ktorá vyplynula z krúžkov zameraných na doučovanie predmetov.

1.13 Námety a odporúčania zo strany respondentov

Riaditelia škôl a školských zariadení

Riaditelia škôl a školských zariadení prezentovali v prieskume aj svoje názory na krúžky a záujmové vzdelávanie a predložili vlastné námety v uvedenej oblasti. Vo výpovediach respondentov zo školských výchovno-vzdelávacích zariadení rezonuje požiadavka na zachovanie súčasného systému záujmového vzdelávania, mnohí poukázali na reálnu činnosť krúžkov, pretože o ne majú žiaci záujem a sú neoddeliteľnou súčasťou školských vzdelávacích programov a výchovných programov školských zariadení.

Skupina riaditeľov škôl prezentovala návrhy na oddelenie výkonu záujmovej činnosti od školského prostredia, jej realizáciu mimo miesta vyučovania a s inými pedagogickými zamestnancami, čo súvisí aj so súčasnou rivalitou základných a stredných škôl s ostatnými školskými zariadeniami (centrá voľného času a základné umelecké školy).

Z vyjadrení respondentov vyplýva aj negatívny postoj ku súčasnému systému financovania záujmového vzdelávania, navrhujú poskytovať školám financie v podobe normatívneho príspevku, účelovo ich viazať na činnosť krúžkov a zjednodušiť proces administrácie poskytovania a prijímania vzdelávacích poukazov.

Jeden z návrhov prezentuje požiadavku na vytvorenie špeciálnej siete zariadení na poskytovanie mimoškolských aktivít, ktorých činnosť v uvedenej oblasti by bola financovaná prostredníctvom Ministerstva financií SR. Poskytovanie finančných prostriedkov prostredníctvom zriaďovateľov škôl a školských zariadení je neefektívne a administratívne náročné.

Pri súčasnom systéme financovania záujmovej činnosti nie je možné financovať odborníkov z praxe ako vedúcich krúžkov. Vo výpovediach rezonuje problém s nedostatočným finančným ohodnotením pedagogických zamestnancov za vedenie krúžkov. Mimoškolská činnosť je poskytovaná aj deťom, ktoré prejavujú záujem o viac krúžkov, hoci odovzdajú škole alebo školskému zariadeniu len jeden vzdelávací poukaz.

Podpora činnosti krúžkov zostáva prioritou pri formovaní osobnosti detí a mládeže, mala by však zohľadňovať dobrovoľnosť a motiváciu žiakov. V niektorých školách, kde sú vzdelávaní žiaci inej národnosti, je uvedená forma mimoškolskej výchovy vyhľadávaná a žiaci majú záujem o krúžky.

Riaditelia škôl a školských zariadení konštatujú, že o mimoškolskú činnosť je vyšší záujem a odporúčajú pokračovať v uvedenom systéme za predpokladu zmeny povinného hodinového rozsahu a financovania záujmového vzdelávania (vrátane zohľadnenie nákladov na činnosť jednotlivých krúžkov). Limitujúcim faktorom pre činnosť krúžkov je aj čas žiakov, ktorí sa vzdelávajú v popoludňajších hodinách a nemajú čas na mimoškolské aktivity.

Niektorí respondenti poukázali aj na zmenu obsahu krúžkov, ktorých činnosť by nemala smerovať k doučovaniu. Rovnako odporúčajú, aby sa mimoškolskou činnosťou zaoberali pedagógovia voľného času (vychovávateľa) a nie pedagogickí zamestnanci škôl (učitelia). Mimoškolská činnosť je výbornou príležitosťou pre žiakov ako efektívne využívať voľný čas.

Špecifickú výpoveď k mimoškolskej činnosti ponúkli centrá voľného času, ktoré predložili uvedený návrh opatrení:

- Do koncepčných materiálov MŠVVaŠ SR osobitne zdefinovať koncepciu rozvoja CVČ vo forme „spoločenskej objednávky“ smerujúcej najmä do oblasti neformálneho vzdelávania napr. podpora technického vzdelávania, finančnej gramotnosti a pod.,
- V oblasti financovania podporovať tieto scenáre:
 - 1) Vrátiť prenesené kompetencie CVČ a tým aj financovanie týchto kompetencií na MŠVVaŠ SR a celé financovanie riešiť zvýšením hodnoty vzdelávacích poukazov na úroveň 170,-€/ na žiaka s tým, že prijímateľom by nemohli byť ich súčasní vystavovatelia t.j. ZŠ a SŠ a ZUŠ len CVČ.
 - 2) S využitím celoslovenskej databázy žiakov vytvoriť adresný, nezneužitelný a administratívne nenáročný model financovania CVČ.
- Transformovať CVČ pri ZŠ na celoročné CVČ alebo ich činnosť utlmiť, resp. transformovať do existujúcich CVČ.
- Otvoriť grantové výzvy aj pre CVČ, aby mohli prostredníctvom projektov inovovať a podporovať rozvoj neformálneho vzdelávania.

1.14 Závbery vyplývajúce z prieskumu u žiakov a rodičov

1. Nízka informovanosť žiakov a rodičov o systéme vzdelávacích poukazov

Aktuálne nízka informovanosť žiakov a rodičov o systéme vzdelávacích poukazov spôsobuje, že niektorí žiaci a rodičia si myslia, že vzdelávací poukaz musia odovzdať škole, ktorá im ho distribuuje.

Zároveň informovanosť rodičov o výške a účele finančných prostriedkov zo vzdelávacích poukazov je na nízkej úrovni a v porovnaní s prieskumom z roku 2009 klesla.

2. Obmedzené možnosti žiakov a rodičov ovplyvniť ponuku krúžkov

79% žiakov a 89% rodičov sa vyjadrilo, že nemá možnosť ovplyvniť ponuku krúžkov.

3. Nezáujem poskytovateľov záujmového vzdelávania o spätnú väzbu zo strany žiakov a rodičov

67% rodičov na otázku kto zisťuje ich spokojnosť s krúžkom, ktorý navštevujú ich deti odpovedalo, že to nezisťuje nikto. 68% žiakov sa vyjadrilo, že ich spokojnosť s krúžkom zisťujú ich rodičia alebo nikto.

Potvrdila sa tiež hypotéza, že so zvyšujúcim sa záujmom zariadení o spätnú väzbu zo strany rodičov alebo žiakov sa zvyšuje aj ich spokojnosť.

Uvedené problémy v bodoch 1, 2, 3 zvládali pri porovnaní poskytovateľov záujmového vzdelávania lepšie centrá voľného času (v niektorých prípadoch aj základné umelecké školy), než základné a stredné školy.

4. Nesúlads a jednostrannosť zamerania krúžkov v porovnaní s oblasťami Stratégie SR pre mládež

Pri analýze zamerania krúžkov z pohľadu oblastí definovaných v Stratégii SR pre mládež na roky 2014-2020 sme zistili, že krúžky, ktoré podporujú zdravie a zdravý životný štýl (predovšetkým športové a pohybové krúžky) navštevuje viac žiakov než je celkový počet žiakov v krúžkoch podporujúcich ďalších 5 oblastí) - podnikavosť, sociálne začlenenie, mobilita, aktívne občianstvo, dobrovoľníctvo (podľa rodičov aj zamestnanosť).

5. Pomer medzi počtom žiakov, ktorí krúžky navštevujú a počtom odovzdaných poukazov je medzi zariadeniami oprávnenými prijímať vzdelávacie poukazy rozdielna

Pri základných a stredných školách na 100 prijatých vzdelávacích poukazov pripadá podľa rodičov 69 (podľa žiakov 51) žiakov, ktorí tam krúžok navštevujú. Pri centrách voľného času je pomer opačný – na 100 prijatých poukazov pripadá podľa rodičov 108 (podľa žiakov 117) žiakov, ktorí tam krúžok navštevujú.

6. Počet a frekvencia krúžkov, ktoré žiak navštevuje závisí od druhu školy

Kým u žiakov základnej školy žiadny krúžok nenavštevuje približne $\frac{1}{4}$ žiakov, na gymnáziu je to viac ako $\frac{1}{3}$ a na strednej odbornej škole viac ako $\frac{1}{2}$ žiakov. Čo sa týka frekvencie krúžkov, 1 a viac krát týždenne krúžok navštevuje najväčší podiel žiakov v základných školách (98%), nasledujú žiaci gymnázií (92%) a menej žiaci stredných odborných škôl (90%).

Odporúčania pre prax

- Vzhľadom na presvedčivú väčšinu odovzdaných poukazov v škole, ktorú žiaci navštevujú, je potrebné zachovať systém podpory mimoškolskej záujmovej činnosti.
- Pre centrá voľného času a iné školské výchovno-vzdelávacie zariadenia vytvoriť iný spôsob podpory ako sú vzdelávacie poukazy, ktoré aj tak žiaci v 78% odovzdávajú v škole, ktorú navštevujú.
- Naďalej rozširovať a vytvárať ponuku záujmového vzdelávania na základe zisťovania záujmu a potrieb žiakov.
- Zapojiť do poskytovania záujmového vzdelávania v školách vo väčšej miere externých vedúcich krúžkov – odborníkov, čo môže ovplyvniť rôznorodosť záujmovej činnosti.
- Vytvoriť motivačný materiál zameraný na obsah záujmových krúžkov, ktoré by mohli napĺňať témy Stratégie SR pre mládež na roky 2014-2020

Prieskumné aktivity zastrešovala Asociácia krajských rád mládeže, www.akram.sk

Priamymi realizátormi prieskumu boli členské organizácie Asociácie krajských rád mládeže :

- Rada mládeže Žilinského kraja, www.rmzk.sk
- Rada mládeže Prešovského kraja, www.rmpk.sk
- Rada mládeže Trnavského kraja, www.rmtk.sk

Prieskum bol realizovaný vďaka finančnej podpore z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Programy pre mládež 2014 – 2020“, ktorú administruje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže z programu Dôkazy.